REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumineca 40).

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 220.—Anul LXV. Brașov, Dumineca 6 (19) Octomvrie. 1902.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octomvrie st. v. 1902
s'a deschis nou abonament, la care învităm pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.
Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șése luni 12 coróne, pe trei luni 6 coróne, pe o lună 2 coróne.
Pentru România și streinătate: Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.
Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe șése luni 2 coróne
Pentru România și streinătate: Pe un an 8 franci, pe șése luni 4 franci.
Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.
ADMINISTRAȚIUNEA.

Esposiția de la Sibiiu.

(a) Pe terenul politicei naționale acțiunea este paralisată.

Orisontul politic este întunecat și în impregiurările netirescĭ, în carĭ trăim, corabia politicei nóstre naționale, mânată de vênturĭ nefavorabile, plutesce pe valurile nesiguranței.

Cu atât mai veselĭ suntem, când putem raporta publicului nostru cetitor despre câte un semn de viéță pe terenul economic și industrial.

In Sibiiu se deschide mâne esposiția idustrială arangiată de reuniunea agricolă română din comitatul Sibiiului și de reuniunea meseriașilor românĭ din Sibiiu.

Programul acestei esposiții, cetitorii îl pot vedé în numĕrul acesta al diarului nostru. Aicĭ avem de gând a face pe scurt istoricul esposițiunilor și a arăta care este scopul lor.

Esposițiunile, în felul cum le vedem, că se arangiéză în diferite state, nu sunt tocmai vechĭ. Trecutul lor nu se întinde mai departe, decât până la mijlocul veacului XVIII.

Ideia de a întruni la un loc și de a espune spre vedere publică productele activităţii industriale ale unui district séu ale unei țerĭ avû de la început scopul, de a presenta lumei un tablou, în care sĕ se arate până la ce grad de înaintare a ajuns perfecțiunea lucrurilor făcute de mânile omului.

Al doilea scop a fost, de a produce o concurență publică și de a da lumei prilegiu, ca prin asemĕnare, sĕ judece, carĭ lucrărĭ sunt mai desĕvîrșite. Cu alte cuvinte al doilea scop a fost, de a face *reclamă*, care în lumea comercială este de mare însĕmnătate.

De la esposițiunile mai restrînse ale unui district séu țerĭ, un englez cu numele *Sir Henry Cole* a venit la ideia, de a aduna producțiunile industriașilor din tóte țĕrile și de a arangia ast-fel o esposiție universală.

Importanța unei esposițiunĭ universale este netăgăduită, mai ales pentru țĕrile cu industrie înaintată, carĭ umblă sĕ găséscă debușeurĭ de export și în țerĭ streine.

Astfel s'a ținut prima esposiție universală la anul 1851 în Londra, unde 13.900 de esposanțĭ și-au trimis productele lor, ér esposiția a fost visitată de 6 milióne de ómenĭ.

Ce progres mare a făcut popularitatea esposițiilor, ajutată firesce și de mijlócele de comunicație mai perfecționate, se vede de acolo, că la ultima esposiție din Paris de la 1900, care a fost a decea esposiție universală, s'au presentat deja 100,000 de esposanțĭ, ér visitatorĭ au fost aprópe 60 milióne.

Esposițiile universale fiind înse împreunate cu multe cheltuelĭ, mai tot-déuna se termină cu deficite, cum s'a întêmplat și la ultima esposiție din Paris, unde cu tot numĕrul enorm al visitatorilor, totușĭ la sfîrșit s'au ales cu un deficit de 2 milióne de francĭ.

Ĕtă de ce Germania cea chibzuită, până acuma nu s'a putut hotărî sĕ arangeze o esposiție universală, séu măcar a tuturor țĕrilor din imperiu Din contră înse esposiții provinciale s'au aranjat în Germania fórte multe și cu cele mai bune resultate.

Nicĭ noi Românii n'am vrut sĕ rĕmânem îndĕrătul altor națiunĭ.

In vara acésta au trecut tocmai 40 de anĭ, de când s'a aranjat prima esposiție română, cu ocasiunea adunării generale a „Asociațiunei“ ținută în dilele de 28, 29 și 30 Iulie 1862, acĭ în Brașov.

„*Brașovenii au călcat acĭ înaintea nóstră*. Dumnedeu se le ajute, căcĭ atuncĭ e speranță, sĕ apucăm și noi în urma lor!“ așa scriea Odobescu la 1862 în „Revista Română“ vorbind despre esposiția din Brașov și constatând, că Transilvănenii i-au întrecut pe cei de peste Carpațĭ.

De atuncĭ s'au mai arangiat în diferite rêndurĭ și în diferite centre românescĭ din Transilvania și Ungaria esposiții și tot-déuna cu bucurie am constatat progresul, ce l'am făcut pe terenul industrial.

Zeloșii conducĕtorĭ ai celor două reuniunĭ din Sibiiu n'ar fi putut serba în mod mai demn aniversarea a 10-a a primei lor esposiții arangiată tot la Sibiiu, decât chiemând pe măestrii, pe calfe și chiar pe elevii din orașe, ca și pe harnicele țesătóre și broditóre de la sate la concurența publică românéscă.

Prin acéstă esposiție se va vedi progresul industriei române și se va ridica bunul renume al industriașilor noștri.

Revista politică.

Sĕptĕmâna acésta a fost bogată în evenimente politice atât interne, cât și esterne.

După deschiderea dietei ungurescĭ, a urmat Dumineca trecută la Clușiŭ *inaugurarea monumentului regelui Matia Corvinul*. La serbare a participat tênĕrul archiduce Iosif August representantul Majestății Sale monarchului, guvernul, dieta prin numĕroșĭ deputațĭ conduşĭ de presidentul dietei contele Apponyi, căpeteniile administrației politice, mulțime de fișpanĭ și public fórte numĕros. Intre deputațĭ erau și câți-va Sașĭ. N'a putut trece înse nicĭ serbarea acésta, fără ca kossuthiștii sĕ nu arangeze demonstrațiunĭ în contra imnului „Gott erhalte“ (Dómne ține...) Demonstrația s'a făcut tocmai când archiducele Iosif August a sosit Sâmbătă séra la gara din Clușiŭ, unde îl așteptau miniştri și autoritățile orășenescĭ și comitatense. Musica militară a companiei de onóre de honvedĭ, intonă imnul după sosirea archiducelui, și atuncĭ din mii de piepturĭ rĕsună imnul național maghiar și cântarea lui Kossuth. Demonstrația s'a repetat și în oraș. Acésta s'a întêmplat și când archiducele a plecat Dumineca séra din Clușiŭ. Din causă că s'a cântat „Gott erhalte“ la Clușiŭ, un deputat kossuthist a adresat ministrului presidente Szell o interpelare în dietă, vĕrsându-și focul de la inimă împotriva „urgisitului imn“.

*

In cealaltă parte a monarchiei dualiste, în *Austria* se petrec érăși lucrurĭ fórte seriόse. După o lungă pausă, alaltăerĭ în 16 Octomvrie n. a fost redeschis „*Reichsrath*“-ul *austriac*.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cântece.

I.

Eștĭ frumósă, eștĭ frumósă..
Singurică tu țĭ-o spui
Când te uițĭ séra 'n oglindă
Și oftezĭ ... de dragul cui?..
Ochii, ochii sunt pĕcate
Și'n ei patimĭ svînturate.

Las' mirarea nu te prindă
Că m'am prins în mréja lor...
Câțĭ n'au mai pățit ca mine?
— Basmul meu e al tuturor;
Cine te-ar vedé și cine
N'ar sta mut sĕ țĭ-sĕ 'nchine

II.

Le-am vĕdut trecĕnd în cete,
Se duceau spre lunĭ cu sóre
Dând din aripĭ pe 'ndelete,
Cete triste de cocóre.

Aședate rîndurĭ, rîndurĭ
Le-am vĕdut din iarba 'naltă.
Se duceau cu-a mele gândurĭ
Infrățite la olaltă.

Calea bună sĕ vĕ fie
Pasĕrĭ dragĭ și fără țéră,
Sĕ 'mĭ venițĭ din pribegie
Cu mirps de primăvară.

Veturio.

Dochia.

De **Kirin.**

A fost, se dice, odată, — c'așa ne spune rîndul — un mare împĕrat, ce închingându-șĭ șéua pe un cal iute ca vêntul, în lume a plecat. A dis sĕ-l ducă șoimul, precum îl duce gândul, spre un țĕrm de el visat.

Și înșirat-a drumul, din dile făcênd an, cu firea-i mult viteză. Prin sinurĭ de pădure, pe margine de lan mereu înaintéză, când deodată vede cum calu-i năsdrăvan s'opresce... și nechéză.

Atuncĭ gândesce iute: nu-i vremea către séră! La ce stă murgu'n loc? Se saltă ușor în aer, ținênd piciorul'n scară; se prinde de mijloc; ér ochul lui de vultur întinderea mĕsóră.... ișĭ simte a lui noroc.

Căcĭ lângă-un brîu de apă ce țéra 'n lung brădéză în șovăirĭ deargint, se 'naltă o pădure cu vîrful în spre améză: ér pólele-i s'alint în aurul din vale belșugul ce vinéză în al holdelor gint.[1]

Mai mândru între tote e chipul unei fete cu ochĭ fermecătorĭ, cu mijloc de albină ușor încins în bete sub sinu-ĭ plin de florĭ. Marama cea subțire n'ascunde a ei plete, ce rupte par din zorĭ.

Ér vilnicul[2] în faldurĭ pe șoldurĭ leneș curge, ușor de-i sapă boiul. Bogata-i tinerețĕ, ce încă nu amurge cu drag și-arată toiul. Pe unde ea cobóră, în urmă-i codrul muge și plânge trist cimpoiul.

Și ochiĭ lui de-odată în țintе chiar rĕmân, privind la draga zină. El sîmte într'o clipă pe sufletu i stăpân isvorul de lumină, și vede cu pripire cum dorul cel bain de inimă-i s'anină

Pășesce în spre dênsa, plecându-șĭ capu 'n jos, și-i dice cu iubire: „Ușor m'ai scos din minte cu chipul tĕu frumos; voescĭ sĕ-țĭ fiu eu mire? Hai iute, vin cu mine, copilă 'ncântătóre, căcĭ te așteptă Doma, ca mânĭ, mult fericită, sĕ-șĭ pună înc'o flóre pe sinu-i mândru, Roma“.

Dér ĕtă că s'aude un cal care alérgă, pĕmêntul sub copite pĕrênd că vrea sĕ-l spargă. Un rege deodată stă 'n fața lui Traian. Din brâu el iute-șĭ smulge cumplitul buzdugan. El pare 'nalt și mândru cu portul lui sumeț. Privind cu ochiĭ 'n pară vitézul călăreț, îi dice cu urgie, căcĭ el cu vĕdu-i spuse, că ochiĭ dela zină voinicul nu-șĭ mai rupse: „De unde eștĭ strĕine? sciuta-i unde viĭ? Pe Decebal din nume sĕ póte se nu-l scĭĭ? Privesce, am în mână acest

[1] Formă veche românéscă în loc de „gintă“.
[2] Vilnic, termin de origină latină, corespundĕtor cu catrință, de origină slavă.

Parlamentul vienes s'a deschis de astă-dată în nisce împrejurărĭ amenințătóre. Ministrul-president Koerber convocase în ajun o conferență la care au participat toțĭ șefii partidelor din „Reichsrath“. In conferența acésta Koerber a presentat un plan de resolvire a cestiunei limbilor în Austria, plan cu care Cehii sunt fórte nemulțumițĭ. Ei au și declarat acésta într'o resoluțiune a clubului lor, în care au enunțat, că de-órece prin proiectul guvernului dreptul de limbă al poporului cehic este din nou încălcat și desconsiderat, deputații cehĭ vor face guvernului oposiția cea mai energică, folosindu-se de tóte mijlócele obicĭnuite în parlamentul din Viena.

Deja în prima ședință de deschidere a isbucnit furtuna Ministrul president *Koerber* a vorbit despre *cestiunea limbei*, ér deputații Cehĭ îl întrerupeau într'una strigând: mișelie, obrăznicie! Koerber a declarat, că guvernul nu va mai lua dela ordinea ḍilei cestiunea acésta, ci la timpul sĕu va presenta parlamentului proiecte de legĭ cu privire la regularea raporturilor de limbă în Boemia și Moravia. Scopul ce-l urmăresce guvernul prin acésta este, sĕ pună odată capĕt neînțelegerilor și certelor. Ministrul president respinge afirmarea deputaților cehĭ, după care guvernul e dușmanul poporului cehic și ar vré sĕ facă hatârul Germanilor.

A vorbit apoi deputatul ceh *Paçak*, care a făcut propunere formală. El a ḍis, că cuvintele ministrului president nu că ar fi ameliorat, ci au înăsprit situațiunea. E *o infamie*, ḍise el, când ministrul afirmă, că deputații cehĭ au venit în conflict cu poporul. A propus, ca asupra declarației guvernului sĕ se discute în ședința următóre. Propunerea a fost viu aplaudată din partea Cehilor. Cehii radicalĭ strigau: *Abzug Koerber!* Presidentul numai cu mare greutate a putut sĕ facă ordine când s'a făcut votarea, care s'a încheiat cu primirea propunerei lui Paçak.

Din tóte reiese, decĭ, că în parlamentul din Viena s'a declarat deja obstrucțiunea. Situația parlamentară fiind astfel din cele mai critice, cu greu se póte admite, că „Reichsrath“-ul va puté sĕ lucreze ceva și sĕ se resolve cestiunea pactului vamal, care și în Ungaria a ridicat deja până acum valurĭ de nemulțumire.

*

Dintre evenimentele din strĕinătate mai mult atrag atențiunea cercurilor politice și diplomatice lucrurile, ce se petrec în *Balcanĭ*. După scirile cele mai nouĕ insurgenții bulgarĭ au incendiat în vilaetul Salonic douĕ sate locuite de Românĭ macedonenĭ. Resvrĕtiții bulgarĭ ocupă trecĕtórea Pirei la rîul Struma. Satele Exinovo, Krupnic, Zelienisce și Palez au fost de asemenea incendiate. Cu tóte acestea foile marĭ din strĕinătate asigură, că marile puterĭ nu vor interveni, fiind-că neorînduelile din Balcanĭ sunt episóde, carĭ nu pot sĕ primejduéscă pacea lumii.

După o telegramă a „Universului“ din Bucurescĭ, comitetul macedonean de sub conducerea lui Mihailovsky a luat următórele hotărîrĭ:

1) Sĕ se convóce pentru Duminecă un meeting, care sĕ discute asupra evenimentelor din Macedonia.

2) Sĕ se cheme, ca sĕ asiste la acest meeting, representanțĭ ai societăților provinciale.

3) Sĕ se adreseze îndată telegrame la Roma, Londra și Paris și societăților slavofile din Petersburg și Moscova, expunĕndu-se situațiunea din Macedonia, cu rugămintea d'a se lua populațiunea creștinéscă din acea țéră sub protecțiunea Puterilor.

4) Sĕ se adreseze un apel către representanții din Sofia ai puterilor europene, cu o expunere amĕnunțită a evenimentelor sângeróse din Macedonia.

5) Imediat după meeting, președintele Mihailowsky va pleca în strĕinătate pentru a expune cabinetelor situațiunea și a cere intervenția Puterilor în favórea populațiunei creștine.

6) Sĕ se emită un apel către emigranții macedonenĭ carĭ locuesc în Bulgaria, pentru-ca sĕ dea ajutor fraților lor în suferință.

7) Sĕ se adreseze un apel către toțĭ colaboratorii causei macedonene, locuitorĭ în Sofia, pentru ca sĕ ajute mișcarea liberatóre.

8) Sĕ se adreseze un apel către pressa bulgară pentru a susține causa liberătóre.

9) Sĕ se adreseze o rugăminte tuturor societăților femenine de bine-facere, ca sĕ organiseze ajutóre pentru refugiațĭ.

10) Sĕ se róge societatea farmaciștilor pentru ameliorarea stărei victimelor crudimilor inamicului.

11) Sĕ înceteze edițiunea ḍiarului „Reformi“ și sĕ se imprime tóte scirile, relative la causa liberatóre, în suplimente ḍilnice.

Vedem așa-dér, că cu tóte avertismentele, ce i-s'a dat, comitetul revoluționar din Sofia își pune tóte silințele sĕ țină viu focul revoluțiunei în Macedonia.

Studenții italienĭ în România.

Studenții italienĭ, carĭ au petrecut o sĕptĕmână în România, au fost primițĭ pretutindenĭ pe unde au umblat, cu multă iubire și mare însuflețire de tóte clasele poporațiunei române.

*

La *Sinaia* i-a primit însa-șĭ grațiósă *Regina Elisaveta*, salutându-i din balcon cu batista.

Studentul italian *Persico* apropiându-se sub balcon, salută pe Regina României cu următórele cuvinte:

„După tóte emoțiunile încercate până acum în România, ḍiua de adĭ presintă studenților italienĭ cele mai plăcute sentimente de emoțiune.

„Din partea Romei, a Italiei și a întregei studențimĭ italiene, presint omagiile nóstre Reginei Poete, care e considerată în Italia ca o glorie națională a României.

„Acolo scrierile sale sunt cunoscute ca și ale acelor mai marĭ scriitorĭ italienĭ.

„Trăéscă cea mai gentilă Regină poeta Carmen Sylva!“

Toțĭ isbucniră în urale nesfêrșite, ér Regina, fâlfăind cu batista, ḍise: Vĕ mulțumesc fórte mult!

*

La banchetul dela *cercul italian* s'au ținut douĕ frumóse toasturĭ, unul al d-lui architect Iuliu Magni, președintele Cercului italian, și altul al d-lui Giglio-Tos președintele Federației „Corda Fratres“.

D-l *Magni* ḍise către studenții italienĭ, conaționalii sĕi, între altele:

...„Visita vóstră în aceste regiunĭ dintre Tisa și Marea Négră, unde un popor latin, mereu amenințat din tóte părțile, resistă de vécurĭ întregĭ, ținênd viu către sóre stindardul latinității în Orient — visita vóstră în acéstă țéră este ca și o visită în familie și, — ațĭ sosit tocmai în acest an, în care se împlinesce al 18-lea secul de când divul Traian căpĕtă numele de Dac...“

Ḍice apoi, că Italienii din Bucurescĭ sunt mândri de primirea însuflețită, ce s'a făcut studenților italienĭ, prin care s'a strîns frăția italo-română.

„Noi Iatalienii de aicĭ, cât de vii sunt sentimentele nóstre de frăție, n'am făcut într'atâțĭ anĭ ceea ce prin minune ațĭ făcut voi (studențĭ italienĭ) într'o singură ḍi, și, credeți-mĕ, vețĭ lăsa în acésta capitală un semn fórte luminos de visita vóstră!

„Voi ațĭ confirmat și pecetluit marea problemă a latinității, și între aspirațiunile vóstre vĕ putețĭ mândri deja de a fi ajuns a cunósce cum fibrele marei vóstre rase sunt destul de puternice, pentru a puté lupta și învinge cu numele magic de *Roma*.

Nu! geniul latin n'a apus încă, o nouă și puternică lumină rĕsare asupra țĕrei nóstre, unde se ivesc atâtea tinere energii spre a se afirma vitalitatea rassei nóstre.

Geniala idee fù „*Corda Fratres*!“ Nu mĕ îndoesc, că dênsa e destinată a culege alte idealurĭ în folosul umanității și al progresului“.

Bea în sănĕtatea lui Efisio Giglio Tos, inițiatorul acestei idei grandióse, pentru prosperitatea Federațiunei „Corda Fratres“ și în sănĕtatea fraților românĭ strigând: „Trăiască România!“

*

După acésta valorosul președinte al federațiunei „Corda Fratres“, d-l *Giglio Tos* adresându-se către tovarășii românĭ și concetățenii italienĭ carĭ erau presențĭ, ḍise:

Sĕ-mĭ dațĭ voie de a vĕ spune câteva cuvinte, cu tóte că eu vĕ prevestesc, că ele nu vor da decât o icónă slabă a sentimentelor, ce mișcă sufletul meu în acest moment plin de intimitate și de cordialitate, sentimente, carĭ se traduc mai bine printr'o simplă mulțumire din inima smulsă de emoțiune și consacrată prin lacrimile, ce se ivesc în ochii noștri.

Noi suntem aci ca în casa nóstră, suntem în familie, suntem pe un colț de pământ italian, care ne amintesce patria-mamă, de care atât pe voi, cât și pe noi ne unesc legăturile cele mai sfinte, carĭ pot lega pe om de pământul sĕu: legăturile de iubire și de mândrie națională.

Bine-cuvêntată fie acéstă călĕtorie, eu repet de douĕ ḍile în mine, fie bine-cuvêntată, căcĭ ei îi datorim repedea și binefăcĕtórea deșteptare a unei iubirĭ, pe care o credeam mórtă în inimile nóstre— iubirea de patrie!

Grație vouĕ, Românilor, grație vouĕ concetățenilor din colonia italiană, se resimt în noi aceste frĕmăte de patriotism, din nenorocire amorțite în inimile unor persóne, carĭ mai bine decât noi ar puté sĕ le facă a vibra italienesce.

Vĕ adresez adevĕrate mulțumirĭ vouĕ tovarășĭ românĭ, și vouĕ membrilor coloniei italiane din România, demnĭ și tarĭ agitatorĭ ai naționalului nostru drapel, vouĕ carĭ la porțile provinciilor antice asiatice ale Romei nóstre, vĕ păstrațĭ credincioșĭ păzitorĭ ai civilisației latine, menținênd prin esemplare instituțiunĭ integritatea limbei lui Dante, păstrând inalterată puritatea acestei dulcĭ limbĭ, care e un glorios patrimoniu național.

Bea în sănĕtatea d-lui Magni, președintele cercului italian, al d-lui Cazzavilan și a tuturor Italienilor din Bucurescĭ, și încheie ḍicênd:

Și în fine, ridic paharul meu pentru eterna Roma, pentru Italia nóstră, pentru acésta a treia Italie, care călăuzită de mâna energică și prudentă a tînĕrului nostru suveran, se ridică într'o minunată renascere civilă și industrială — pentru acéstă a treia Italie, pe care noi nu o mai vroim supusă sĕu disprețuită, ci tare, respectată și iubită, ca pe timpurile lui Traian, pentru acea Italie, pe care ḍeul Romei o revindecă liberă și unită și de la Lilibeo la Alpĭ și la golful Guarnero pe pământurile sale, regină peste mările sale, măéstră în arte și în sciință și vecĭnic propovĕduitóre de orĭ-ce cuvênt relativ la civilisație și la frățéscă armonie

* * *

---

toiag străbun; pe cei cu gândurĭ rele eu sciu ca sĕ-i rĕpun“.

— Décă mĭ cunoscĭ gândirea, atuncĭ Traian îi ḍice, de sigur adĭ din douĕ un cap trebui sĕ pice.

Se iau la luptă dréptă voinicii amêndoi; se luptă pân' la mórte cu rîvnă de eroi... Norocul stă pe partea vitézului Roman.... Pe Decebal îl culcă... Șirepul nĕzdrăvan anume arătase popasul lui Traian.

Italia și România.*

De C. Brăescu.

România.

Bine-ai venit în țéră!
Cu pâne și cu sare
Eșitu-țĭ-am 'nainte
ca 'n ḍi de sĕrbătóre
Și mândru că coliba
tu astăḍĭ i-ai cinstit,
Un neam întreg, prin mine
uréză: Bun sosit!
....Coliba nóstră 'i mică,
dér din străbunĭ rĕmasă
Și adĭ când te primesce,
ea pare mai frumósă....
Ogorul nostru-i tînĕr,
dér spicu-i ce lucesce
De vremile străbune
cu falĭ adĭ vorbesce!
Ér pânea asta bună
șĭ-așa fierbinte 'n mieḍ
E cóptă 'n vatra țĕrei....
tu poțĭ s'o simțĭ... s'o vedĭ....

Italia.

Urarea vóstră caldă
din inimĭ vi-i pornită
Și sufletu-mĭ de soră
o simte înḍecită...
Coliba vóstră-i mică,
dér numele ei e mare,
Căcĭ ea vĕ aparține,
și cinstea ei nu móre!
Eu vĕ cunosc coliba....
Deși trăim departe
Suntem totușĭ aprópe....
Așa stă scris la Carte!
Și cartea 'n care scris e
al gintelor Destin
Nu minte, când e scrisă
cu sânge de Latin!
Tu m'ai primit cu pâne...
Ca inima-țĭ e caldă....
Și-i bună că-i din grâul
crescut la tine 'n holdă!
Sĕ-țĭ fie Cerul pază
și binecuvêntare
Ițĭ dă, cu glas din suflet,
o sor'a ta mai mare.
Sĕ-țĭ fie 'n vecĭ coliba
cinstită și curată,
Ér grâul sĕ sporéscă
în holda ta bogată!
....Șĭ-acum întinde fruntea,
căcĭ mama, la plecare,
Trimisu-țĭ-a prin mine
o caldă sărutare....

România.

O! da, sărut pe frunte-țĭ
pe Roma, mama nóstră,
Și rogu-te c'odată
întórsă 'n țéra vóstră,
Sĕ spui bĕtrânei mame
— te jur, te jur pe Zei —
Că n'am uitat o clipă
că sunt: Copila Ei!
Sĕ-i spui, că Datinĭ sfinte
pe câte mi-lea dat
Eu le-am cinstit pe tóte
și 'n sânge le-am păstrat!
....Șĭ-acum vĕ dațĭ în lăturĭ
și sora mea poftéscă
Sĕ guste din odihnă
în casă românéscă!

* Acest dialog a fost recitat cu ocasia festivalului dat la Teatrul Național din Bucurescĭ în onórea studenților italienĭ. D-nele Levanda-Crisenghy (Italia) și Titi Gheorghiu (România), îmbrăcate în pitorescile costume naționale ale țĕrilor pe carĭ le intrupéză, împrumută versurilor bine simțite ale d-lui Brăescu, prestigiul drăgălășiei și talentului lor. Auditorul le aplaudă cu căldură.

Codrul crucii.

Scoboram la vale. Drumul în stare fórte próstă, era așa de strîmt din causa celor douĕ malurĭ, de de-oparte și de alta, încât nu ar fi putut încăpea o căruță încărcată cu fĕn. Copacĭ bĕtrânĭ și faluicĭ se înălțau pe ambele malurĭ, împreunându-șĭ ramurile, făcênd calea prin acéstă pădure un tunel natural. Stâncĭ enorme stăteau nepăsătóre icĭ și colea înfipte pe jumĕtate în pământ și pe care mușchiul le luase în stăpânire.

Etă o piétră de-asupra malului, în care e înfiptă o cruce de lemn pe jumĕtate putredă. Stătuiŭ pe loc și cetiiŭ: „Cine ajunge aicĭ, sĕ facă trei crucĭ și apoi sĕ trécă îna-

Mercuri la órele 1½ d. a. a fost o *recepție* la d-l *Butculescu* str. Clemenței, a căruia casă era splendid aranjată pentru acest scop. Masa era împodobită cu brađi și la mijlocul ei o piramidă, purtând în vêrful ei două stéguri unite, italian și român. La mijlocul piramidei era scris: *„Vivat gintea latină“*.

Intre toastanți cel dintâi fù d-l Butculescu, care ridică păharul pentru tinerimea universitară a Italiei. Studenții italienI Persico și Vitalle mulțumesc cu multă căldură.

D-l Butculescu oferi după aceea, în semn de amintire, studenților italieni câte o medalie de argint a societății cooperative, proclamându-i tot-deodată membri ai acestei societăți.

*

La 3 óre d. a. s'a ținut la Atheneu festivalul pentru înființarea *Ligei Italo-Române*. Festivalul s'a deschis prin imnul italian, cântat de corul seminarului central, după care d-l Georgescu, student, a ținut o cuvêntare în limba latină, urând studenților italieni bună venire.

După ce corul a mai cântat „Trăiéscă Regele“ și „Latina Ginte“, d-l Iliescu președintele comitetului de recepție, a apelat la Românii de pretutindeni pentru înființarea Ligei italo-române, dând cetire programului.

D-l *Giglio Toss*. a ținut o conferință arătând tóte peripețiile prin cari a trecut România, care cu tóte acestea și-a conservat limba. Oratorul a arătat cu acéstă ocasiune mulțumirea ce simte pentru frumósa idee a înființărei Ligei italo-române.

Abia sfîrșesce d-l Giglio Tos conferința sa, și d-l Iliescu apare pe scenă cu drapelul albastru al Ligei culturale, pe care d-l Giglio Toss depune un prea frumos tricolor italian. In acest moment tot publicul adunat în sală aclamă pe frații italieni.

*

Joi diminéța studenții italieni au părăsit Bucurescii plecând cu trenul de Verciorova. Ei au fost însoțiți până la granița de vre-o 60 studenții români.

Dintre óspeți au rĕmas numai d-nii Giglio Toss, Persico și Enrico Giacomo Caramela pentru câte-va dile în capitala română.

Un toast pentru Gintea Latină.

Toast rostit de d-l *Onciul*, profesor universitar, la banchetul oferit de primărie studenților italieni. în 26 Septemvrie.

Domnilor!

Analele capitalei române înregistréză astădi un eveniment, care înalță inimile, care încăldesce sufletele, evocând gloria trecutului și luminând perspectiva viitorului: este calda îmbrățișare a două națiuni surori, a două națiuni crescute de unul și acelaș trunchiŭ, depărtate una de alta prin restriștea timpurilor, surori cari se reunesc în îmbrățișarea lor duiósă, esclamand Trăiéscă Italia! Evviva Romania!

A fost un timp, când cele trei continente ale lumei antice nu erau decât o singură națiune stăpână, un singur nume de popor mare și respectat: națiunea romană, numele *civis Romanus*. A fost un timp când de la țĕrmurile Atlanticului până la gurile Dunării și până în culmile Carpaților, rĕsuna una și aceeași limbă, mândră și impunătóre: *sermo Romanus*. Era timpul cel mai măreț în istoria némului omenesc.

Atunci Latinul de la Tibru și din Apenini era una cu Latinul de la Dunăre și din Carpați, una ca Roman, una prin graiu și prin virtute. Acéstă unitate națională era întreținută și prin o neîntreruptă unitate teritorială. Prin frații noștri de peste Dunăre, Macedo-Românii și Istro-Românii de astădi, cari mai înainte ocupau părțile de miadă-nópte ale peninsulei balcanice lângă Dunăre și Sava până la țĕrmurile Adriaticei, elementul roman al Daciei Traiane era în neîntrerupată legătură etnică cu țéra mumă Italia. Dér nu ne-a fost scris, așa uniți sĕ rĕmânem.

Veni apoi un timp când sentinela romană da la Dunăre, sentinela civilisațiunei latine la hotarele barbariei, fù sdrobită de

„o négră veste:
„Roma, Roma nu mai este!
. . . .
„Fiul Romei cei bĕtrâne
„Scapă armele din mâne,
„Câmpul luptei părăsesce
„Și spre munți apoi pornesce;

ér în urma lui

„Cade-o nópte 'ntunecósă
„Nópte órbă, fiorósă....

precum marele nostru poet Alexandri, poetul Gintei Latine, atât de bine caracteriséză acéstă prea tristă epocă a istoriei nóstre.

In vécurile de restriște ce urmară, legăturile cari până atunci uniau colonia lui Traian cu Italia, au fost rupte cu desăvêrșire. Unitatea teritorială a elementului latin de la Dunăre cu țéra mumă a fost desființată prin aședarea Slavilor în peninsula balcanică pe la începutul secolului VII, veniți mai ales în alaiul Avarilor crunți și cutropitori. Acéstă năvălire cumplită, când — precum dice un scriitor contemporan — „sângele curgea ca apa“, a silit pe frații noștri din sudul Dunării sĕ se retragă spre miadă-di, provinciile dunărene ale imperiului roman de rĕsărit devenind prada barbarilor, ce le-au ocupat. Ast-fel s'a rupt și ultima legătură ce ne mai rĕmăsese cu elementul latin din Occident, unitatea teritorială. Așa ne-a fost fatalul destin al istoriei.

Deslipită de lumea latină, o insulă în noianul barbariei, colonia lui Traian pierdù tot, afară de pămêntul sĕu strămoșesc în care a rĕmas, afară de ființa sa latină și consciința originei sale romane. Deși fórte vagă și nebulósă, totuși a păstrat o tradiție națională, că „de la Râm ne tragem“, cum dic cronicarii noștri cei mai vechi.

Când însĕ acéstă consciință a latinității a fost sĕ devină consciință națională în adevĕratul înțeles al cuvêntului, prima rază de lumină, care ne-a deșteptat la nouă viĕță, ne veni din Italia. Renascerea literelor și artelor antice, purcésă din Italia, muma literelor și artelor moderne, a făcut și renascerea română. Umanistul italian Bonfin, adus la curtea regelui Matei Corvinul rege, fiu de Român pe tronul Ungariei, este cel dintâiŭ scriitor, care ne-a arătat istoria originei nóstre, scoțênd din istoricii antici scirile despre cucerirea și colonisarea Daciei de către împĕratul Traian întemeietorul poporului român.

Acésta rază de lumină era prevestitórea sórelui ce urma sĕ ne rĕsară din scrierile însuflețite și înălțătóre ale lui Miron Costin asupra originilor române, călăuzit mai ales de Bonfin. Consciința națională, deșteptată la noi prin scrierile istorice ale lui Miron Costin, Nicolae Costin, Costantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir, tóte purcese de la acelaș isvor; consciința națională, deșteptată pese munți prin cei trei apostoli ai Românismului, Clain, Sincai și Maior, parte pe urmele înaintașilor din Principate, parte în urma unei nouĕ alimentări culturale din Italia: acéstă consciință națională a creat cultura nóstră modernă și România nouă.

Și când redeșteptata consciință națională, care ne chema la viĕță nouă, cerea unirea țĕrilor surori și întemeiarea unei Dinastii,

„A Italiei libertate
„Insufla o nouă viĕță
„Legiunilor uitate
„De la Dunărea măréță,

precum érăși atât de nimerit spune poetul nostru Alexandri. Cele două date mari ale istoriei nóstre contemporane: 1859, anul unirii Principatelor, și 1866, anul întemeierii Dinastiei italiene.

Ĕtă, domnilor, cum istoria a legat o triplă legătură între noi și voi, frați Italieni: legătura originei comune, legătura renascerii nóstre naționale prin renascerea din Italia, legătura faptelor mari, cari în acelaș timp au creat Italia nouă și România nouă.

Fie că acéstă legătură sĕ sporéscă și sĕ fie întărită prin tînĕra generațiune a celor două națiuni surori, prin tînĕra generațiune al cărei entusiasm este garanția viitorului!

Pentru acésta, pentru unirea, crescerea și înflorirea gintei latine, închin.

SCIRILE DILEI.

— 5 (18) Octomvrie.

Familia Mocsonyi pentru catedrala din Sibiiu. Ilustra familie *Mocsonyi* a dăruit pentru zidirea nouei catedrale române gr. or. din Sibiiu suma însemnată de **60,000 coróne**. In scrisórea membrilor familiei prin care s'a oferit acéstă sumă, scrisóre adresată I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Mețianu, se dice că darul acesta se face în pia amintire și din iubire și venerațiune față de fericiții în Domnul adormiți Caterina, Mihail, Antoniu, Georgiu și Eugeniu de Mocsonyi. Scrisórea pórtă data de Birchiș 22 Septemvrie și e subscrisă de d-nii Alesandru *Mocsonyi*, Zeno *Mocsonyi*, vĕd. contesa Andreiŭ *Bethlen* născ. Livia de *Mocsonyi*, contesa Rudolf *Bissingen* născ. Georgina de *Mocsonyi*, vĕd. Eugeniu de *Mocsonyi* născ. Teresia *Horvath* de *Zalaber*. Prin fapta acésta măréță ilustra familie de Mocsonyi a dat o nouă dovadă de interesul ce-l pórtă distinșii ei membrii față de biserica și némul românesc.

La redacția nóstră s'a făcut în séra de Sâmbăta trecută, din partea judelui de instrucție Köllö de la Têrgu-Mureșului, însoțit de procurorul de acolo N. Lazar, perchisiție domiciliară, căutându-se după manuscrisul a două articole publicate în „Gazeta Transilvaniei“ nr. 192 și 193 în afacerea espulsării redactorului Cramer din Timișóra,— însĕ fără resultat. Redactorul responsabil al „Gazetei“ d-l Traian H. Pop, care a fost ascultat în diminéța următóre de amintitul jude la poliția din localitate, a înaintat recurs în contra urmăririi.

Arestarea redactorului Schroff. Tot Sâmbăta trecută s'a făcut perchisiție și la redacțiunea diarului săsesc din localitate „Kronstädter Zeitung“. D-l Herman Schroff, redactorul numitei foi, fù citat pe a doua di la poliție. Terminându-se interogatorul, Schroff fù declarat arestat și în séra acelei dile fù transportat în arestul preventiv din Têrgul-Mureșului.

Despărțĕmêntul „Beiuș“ al Asociațiunei și-a ținut adunarea generală în diua de 28 Septemvrie st. n. în Băița. In acéstă comună erariul are mine de metal, ér funcționarii direcției acestor mine fiind adăpați la isvorul șovinismului, au încercat sĕ zădărnicéscă acéstă adunare, însĕ fără succes. Resultatul sforțărilor lor dușmănóse a fost, că inteligența română s'a presentat la adunare în numĕr și mai mare, de cum se aștepta. Din Beiuș au mers protopopul *Antal* cu dómna, profesorii *Marinescu*, *Ștefanica*, *Dr. Stan*, *Ardeleanu*, *Fabian*, *Sĕlăgian* și alții în numĕr considerabil. Adunarea a fost presidată de venerabilul profesor pensionar G. M. *Marinescu*, care a rostit un însuflețitor discurs. Raportul l'a cetit secretarul d-l Nic. *Fabian*, ér raportul despre starea cassei d-l prof. Vas. *Ștefanica*, cassier. D-l P. *Dan*, rectorul internatului gr. or., a cetit o disertațiune. *„Despre folosul tovărășiilor“*. A fost și o expoziție de țĕsĕturi de casă. La banchetul, ce a urmat, președintele a toastat pentru Maiestatea Sa Monarchul, părintele G. *Bogdan* pentru comitetul central al Asociațiunei, P. *Dan* pentru comercianții și meseriașii români, *Ardeleanu* pentru preoți și învĕțători. S'a mai toastat pentru popor, apoi în sănĕtatea veteranului preot *Palladi* din Finiș etc.

Sinod estraordinar la Arad. „Biserica și Școla“ din Arad spune în numĕrul sĕu din urmă, că Joi în 26 Sept. v. (9 Octom.) s'a ținut o ședință plenară a consistorului gr. or. aradan. Intre altele, la propunerea asesorului Dr. Nicolae *Oncu*, s'a hotărît *convocarea unui sinod estraordinar eparchial*, „al cărui obiect sĕ fie esclusiv cestiunea de întârdiere a întăririi alesului episcop și îndeplinirea scaunului episcopesc în timpul cel mai scurt posibil Sinodul acesta estraordinar s'a convocat pe diua de 20 Octomvrie (2 Noemvrie n.) Decă până atunci cestiunea episcopiei ar fi resolvată, Sinodul nu se va ține“.

Ministrul Wlassics la Beiușiŭ. Ministrul cultelor și instrucțiunei publice Wlasics, întorcêndu-se de la Clușiŭ, unde a asistat la desvĕlirea monumentului regelui Matia, din Oradea-mare s'a repedit pe neașteptate la Beiușiŭ și s'a dus fără veste la gimnasiu, unde a întrat din clasă în clasă și s'a urcat la catedră, întrebând însuși pe studenți ispitindu-i, sĕ vadă decă sciu bine ungueresce și decă cunosc bine istoria și literatura maghiară? — De la gimnasiu apoi s'a dus la școla română de fete, unde deasemenea a adresat elevelor

---

inte“. Era scris cu litere vechi, cari abia se mai descifrau.

Ce e drept făcuiŭ cele trei cruci în tăcere, apoi mirat când întorseiŭ capul, bĕtrânul care mâna caii, era în rugăciune.

Lăsându-l până s'a ridicat, îl întrebai ce însemnéză crucea acésta și cele scrise pe ea și-l rugaiŭ sĕ-mi povestéscă. Bĕtrânul oftând începù:

Iubite domnule, istoria ori povestea acésta cum vrei sĕ-i dici, nu-i așa de lungă pe cât e de fiorósă pentru cel ce a gustat papara, și pe cât trebue sĕ fie de interesantă pentru un necunoscut al ei, precum ești d-ta.

Sunt acum 45 de ani de când țin minte acéstă întêmplare. Eram flăcăiaș și fiind-că eu de locul meu sunt din cătunul ce se vede, trebuia, ca și când aș fi voit sĕ trec la têrg cu ceva de vêndare și nu numai eu ci ori-cine ar fi fost, eram nevoit a trece pe aici, căci alt drum, după cum vedi d-ta nu mai este. Acum ascultă: Ori-cine ar fi fost, când ajungea în dreptul crucii aceștia, care atunci nu era, de se întêmpla sĕ fie pe jos, era luat de un vênt puternic și dus tocmai în mijlocul codrului, unde se rĕtăcea și de unde rare-ori se întêmpla sĕ scape cu viĕță. De era călare, călărețul era trântit jos, și ori își frângea un picior, ori o mână, ér calul se îngropa până la genunchi în pămênt, de ar fi fost cu carul cu boi sĕu cu trăsura cu cai, era rĕsturnat cu ori-ce ar fi avut în car, încât de multe-ori murea, ér dobitócele îngropate până la genunchi. Acésta n'aș fi credut'o și nici nu aș crede-o, décă nu i-aș fi gustat papara atât de îngrozitor, încât am rĕmas nenorocit până astădi.

Aceste dicênd bĕtrânul își arăta mâna stângă al cărui braț era rupt și deși vindecat se cunoscea fórte bine. Acele chinuri îngrozitóre, urmă bĕtrânul, le suferea ori și cine ar fi fost și ori cât de tare de înger, numai décă trecea nóptea înainte de cântători, căci după ce cânta cocoșul totul era liniștit și putea trece ori-cine șuerând și fără frică. Primarul nostru vĕdênd desele nenorociri și marea spaimă ce cuprinsese pe omeni, rugă pe starițul mănăstirei din deal și pe care o vei vedé acum, sĕ facă cu toți călugării rugăciuni, ca dór' ar înlătura duhurile rele ce erau pe aici. Starițul îi promise, că va veni; și în adevĕr în diua de Bobotéză veni în pădure. Se făcù mai întâiu sf. Iordan așa de frumos, încât n'am vĕdut nici odată și nu cred că aș mai vedé slujbă așa de frumósă. Venise tóte satele de prin prejur, încât nu mai încăpea. Până și copacii erau plini de lume. După sf. Iordan se făcură rugăciunile cuvenite și se îngropă cu mare pompă acéstă cruce pe care o vĕduși d-ta și despre care m'ai rugat sĕ-ți povestesc. Dumnedeu sĕ dea iertare de păcate bietului stareț și bietului popă de atunci, căci au murit amêndoi. Și de atunci, mai adăugă bĕtrânul, póte trece ori-cine pe aci fără têmă în ori-ce timp, fie diua, fie nóptea. Nimic nu i-se întêmplă, întră și ese din pădure sănĕtos.

In acest timp ajunsesem la mănăstire. O adevĕrată podóbă antică deși aprópe ruinată. Muschiul învĕlise tot acoperemêntul, ea e încă falnică de trecutul sĕu, și amintesce ori-cui ar fi zărit'o că o fost un adăpost al creștinilor de urmăririle furióse ale Turcilor. Iși purta încă colanul sĕu de zid acoperit de bălării și de ederă.

(„Cr.“) *I. V. Nestor.*

întrebărĭ din limba și istoria maghiară. După ce și-a terminat inspecția, ministrul a ținut profesorilor o cuvêntare, în care i-a îndemnat sĕ crescă tinerimea în fidelitate și credință cătră statul maghiar. Se vede, că d-l ministru are mare témă, ca sĕ nu crescă tinerimea în spirit național, că de téma asta nu pot sĕ dórmă nicĭ autoritățile, nicĭ diariștii, nicĭ miniștri maghiarĭ.

Comisari la alegerile congresuale. Pentru conducerea alegerilor de deputațĭ la congresul național-bisericesc, consistoriul archidiecesan din Sibiiu a numit pe următorii: a) *din cler* pentru colegiul electoral Sibiiu—Sĕliște, cu locul central de alegere Sibiiu-Cetate, pe protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca director seminarial; pentru colegiul Sebeș-Alba-Iulia, cu locul central de alegere Alba-Iulia, pe protopresbiterul-asesor consistorial Nicolae Ivan pentru colegiul Deva-Hațeg, cu locul central de alegere Deva, pe protopresbiterul Hunedórei Avram Pĕcurariu; pentru colegiul Ilia-Geoagiu cu locul central de alegere Ilia, pe protopresbiterul Sibiiului, Ion Papiu; pentru colegiul Zarand-Câmpenĭ, cu locul central de alegere Abrud, pe protopresbiterul Zarandului, Vasilie Damian; pentru colegiul Turda-Clușiŭ, cu locul central de alegere Clușiŭ, pe protopresbiterul Ungurașului, Pavel Roșca; pentru colegiul Solnoc-Bistrița, cu locul central de alegere Deșiŭ, pe protopresbiterul Solnocului Samuil Cupșa; pentru colegiul Têrnava-Sighișóra, cu locul central de alegere Mediaș, pe protopresbiterul Cohalmului, Nicolae Mircea; pentru colegiul Treiscaune-Brașov, cu locul centrul de alegere Brașov, pe protopresbiterul Brașovului Ioan Petric; pentru colegiul Bran Făgăraș, cu locul central de alegere Făgăraș, pe protopresbiterul Făgărașului, Iuliu Dan. *b) pentru scrutiniile mirenilor*: în cercul Sibiiu, cu locul central de scrutiniu Sibiiu-Cetate, pe asesorul consistorial Pantaleon Lucuța, căpitan ces. și reg. în pensiune; în cercul Sĕliște, cu locul de scrutiniu Sĕliște, pe asesorul consist. Parteniu Cosma directorul „Albinei“; în cercul Sebeș, cu locul de scrutiniu Sebeșul săsesc, pe fiscalul cons. Ioan de Preda; în cercul Alba-Iulia, cu locul de scrutiniu Alba-Iulia, pe Dr. Vasilie Bologa, directorul școlei civile de fete; în cercul Deva, cu locul de scrutiniu Deva, pe adv. Dr. Ioan Mihu (Orăștie); în cercul Hațeg, cu locul de scrutiniu Hațeg, pe Ambrosiu Bêrsan, senator magistratual în pens. (Hațeg); în cercul Ilia, cu locul de scrutiniu Ilia, pe pretorul în pens. Iosif Orbonaș (Orăștie); în cercul Geoagiu, cu locul de scrutiniu Hondol, pe adv. Dr. Aurel Muntean (Orăștie); în cercul Zarand, cu cercul de scrutiniu Brad, pe profesorul Constantin Costin (Brad); în cercul Câmpenĭ, cu locul de scrutiniu Câmpenĭ, pe Mihail Andreica, proprietar în Câmpenĭ; în cercul Turda, cu locul de scrutiniu Turda, pe George Boldea căp. în pensiune; în cercul Clușiŭ, cu locul de scrutiniu Clușiŭ pe adv. Vasilie Almășan; în cercul Solnoc, cu locul de scrutiniu Deșiŭ, pe adv. Dr. Ioan Fărcaș; în cercul Bistrița, cu locul de scrutiniu Bistrița, pe adv. Dr. Vasilie Pahone; în cercul Têrnava, cu locul de scrutiniu Mediaș, pe adv. Dr. Liviu de Lemeny; în cercul Sighișóra, cu locul de scrutiniu Sighișóra, pe Dr. Nicolae Vecerdea, secretarul Albinei; în cercul Treiscaune, cu locul de scrutiniu Sepsi-Sângeorgiu, pe adv. Ioan Lengeru; în cercul Brașov, cu locul de scrutiniu Brașov, pe Ioan Popea, profesor pensionat; în cercul Bran, cu locul de scrutiniu Codlea, pe adv. Iosif Pușcariu; în cercul Făgăraș, cu locul de scrutiniu Făgăraș, pe adv. Ioan Turcu.

Alegere de deputat în Reghinul-săsesc. Dintr'o corespondență, ce ni-se trimite din Reghinul-săsesc, estragem următórele: La 7 Oct. n. s'a făcut în Reghin alegere de deputat dietal în locul fostului deputat Kemeny Akos, numit fișpan în comitatul Têrnavei micĭ. Au fost doi candidațĭ: contele Teleky Domokos și Urmanczy Nandor din Toplița-română. A reușit cel din urmă. Corespondentul nostru relevéză cu durere, că la alegere au participat fórte mulțĭ alegĕtorĭ românĭ, preoțĭ și învĕțătorĭ. Alegerea s'a întêmplat între puscĭ și baionete, căcĭ au fost dușĭ la fața locului 140 infanteriștĭ din regim. 64 din Têrgu-Mureșului și 40 gendarmĭ și polițiștĭ.

Mișcare pentru liturghia maghiară. O fóie ungurescă din Oradea aduce scirea, că în diecesa gr. catolică a Orădii s'ar fi pornit o mișcare pentru a cere, ca sĕ se facă slujba în biserică în limba ungurescă. — Suntem sigurĭ, că acésta este numai o iscodire din partea acelei foi și că tótă mișcarea n'o fi alta, decât sbuciumările câtor-va parochii rutene, carĭ au rĕmas sub jurisdicțiunea episcopului de Oradea. Este sciut anume, că tot tărăboiul, ce s'a făcut în jurul liturghiei maghiare, a fost inițiat de clerul rutean.

Din calumniile unui kossuthist. Un deputat kossuthist, Hentaller Lajos, s'a pus sĕ scrie romane în Foița diarului „Független Magyarország“. El publică tocmai acum un roman întitulat „Daliasidök“ în care tractéză evenimentele din timpul revoluțiunei. In capitulul „Ardealul și grozăveniile Valachilor“ scrie minunĭ. Dice, că „înșișĭ prefecții valahĭ steteau în fruntea masselor fanatisate și le conduceau în contra Maghiarilor“, pe unii (dintre Maghiarĭ) îi legau între douĕ scândurĭ, îi tăiau în douĕ cu ferestrĕul; pe alții îi legau de stâlpul porții și îi întrebuințau ca țintă la esercițiile de împușcat au fost și de aceia pe carĭ i-au fript de vii, îi ungeau cu rĕșină și le dădeau foc sĕ ardă ca nisce făclii. Pe venerabilul octogenar *Axentie Severu* îl numesce *bandit mișel și asasin crudel și laș*, care trăesce și adĭ“ („ehhez a még ma is életben levö gaz banditához és vérengzö gyáva gyilkoshoz). — Minunată beletristică se face astfel în colónele diarului căpeteniei partidului kossuthist. De am scrie noi astfel, Dómne cum ar mai striga după procurorĭ!

Omorît de taur. Din Tohanul-vechiŭ ni-se scrie: Comuna ține taurii comunalĭ în regie proprie. Ca îngrijitor a fost pus locuitorul de aicĭ Spiridon Calborean. Ce a făcut, cum s'a întêmplat, nu se scie: adĭ diminéță l'au aflat mort lângă iesle lângă piciórele de dinainte ale unui taur de vacă — pinzgau —, turtit și sfâșiat la piept și cu piciórele înțepenite, însĕ sgârcite. Póte încă de aséră sĕ fi murit. Repausatul era în vêrstă de vre-o 48—49 anĭ, nevastă și copii nu au rĕmas după el. S'a făcut raport sĕ iese comisiune.

Un moșneag mort de fóme. Eduard Kittrich era de opt-decĭ și doi de anĭ și îșĭ câștiga pânea ca calfă de têmplar (mĕsariŭ) în Budapesta. Era însĕ om bĕtrân și deși îșĭ dădea tótă silința sĕ muncéscă ceea-ce câștiga prin munca lui bĕtrânéscă, nu-i ajungea sĕ-șĭ pótă plăti patul, unde dormia, sĕ se îmbrace și sĕ se și hrănéscă. Intr'o di apoi l'a apucat slăbiciunea în mĕsură așa de mare, în cât n'a mai putut pune mâna pe rindea (gilău) și a cădut jos fără simțirĭ. Poliția l'a dus la spitalul „Rochus“, unde doctorii au căutat sĕ-i dea o hrană mai bună, ca sĕ-șĭ recapete puterile. Stomacul luĭ însĕ era așa de slăbit de atâta fóme, în cât nu mai putea primi nicĭ un fel de mâncare. Bĕtrânul Kittrich a murit. Doctorii i-au pus în actul de mórte drept causă a morții: fómea. A murit sĕrmanul de fóme.

Din Sasca-montană. D-l Alesandru *Băiaș* din Sasca-montană ne rógă sĕ dăm loc în fóie următórelor rêndurĭ. „In anul trecut, dice d-l Băiaș, în nr. de Duminecă 3 al „Gazetei Transilvaniei“ de la 21 Ian. (3 Februarie) 1901, a apărut la „scirile dilei“ o corespondență din Sasca-montană cu titlul de „Cor nou de meseriașĭ în Sasca-montană“. Scirea cuprindea o minciună de cele cornurate, căcĭ nicĭ vorbă de cor nou. Ca persóne, carĭ ar fi figurat în cor, „săscanul“ a pus nisce persóne peste 70 anĭ, schiopĭ, femei iac'așa. In loc de a face laudă neamului nostru, corespondentul îl defaimă cu aceste minciunĭ și batjocurĭ. Noi Săscanii ne-am întristat de un ast-fel de blam și toțĭ ne întrebam, óre cine o fi pârlitul acela, care a scris? Abia acum de curênd am aflat pe ticălosul de „săscan“... Nu așĭ lua în nume de rĕu, décă vr'un om din clasa de jos făcea ast-fel de lucrurĭ, dér ca sĕ facă acésta o persónă cultă, ce se pretinde a fi „lumina poporului“, n'așĭ fi credut. Acum după-ce am audit, că cine este „săscanul“, care a abusat de numele meu, a-șĭ puté sĕ-l pîrăsc la judecătorie, dér asta nu o fac, cu ast-fel de persóne nu vréu sĕ-mĭ pierd timpul și sĕ mĕ înfățișez cu el înaintea județului. Săscanii vor scii și așa din rêndurile acestea cine este acel om. Atâta am credut de bine sĕ spun pentru justificarea mea și pentru lămurirea on. public cetitor“.

Concert. In Sebeșul săsesc se va da Joi în 23 Octomvrie un concert în sala hotelului „Leul de aur“ cu concursul dómnei Irina *Vladaia*, a domnișórei Hortensa *Medean*, precum și a d-lui Otto *Baumann* și a „artistului dramatic“ numit Grigore Savu. Concertul este anunțat ca „concert de binefacere“. ca și multe alte concerte date de d-na Vladaia în diferite orașe ale Ungariei și Transilvaniei.

Circul Henry. Representația de elită de aséră, a reușit splendid. Circul era îndesuit de public. Producțiuni nouĕ ne mai vĕdute la alte circurĭ, au fost esecutate. Mâne, Duminecă, se vor da douĕ representațiunĭ, una după amiadĭ la 4 óre și alta séra la 8 óre.

O fată fără mânĭ. Paraschiva *Lupu* din Nocric, de lângă Sibiiu, și-a pierdut mânile prin foc, cu brațe cu tot, tocmai din umerĭ când era de 4 anĭ. Biata fată ne avênd mânĭ, ce sĕ facă? A început sĕ-șĭ ajute cu piciórele, așa că cu timpul, nu numai că a putut mânca, ținênd lingura cu degetele de la picior, dér a învĕțat sĕ brodeze, sĕ cósă, sĕ împletéscă și sĕ scrie tot cu piciorul. La expoziția din Paris a trimis o față de masă brodată de ea cu piciórele. Paraschiva Lupu, care pentru lucrările sale minunate a primit o diplomă și o medalie de la regele României, a venit acuma la Brașov, unde se póte vedé pentru 10 cr. în cortul de pe maidanul, unde a fost mai înainte „Pórta vămii“.

Toțĭ medicii consideră „Apa amară Francisc Iosif“ ca unicul mijloc purgativ salin care luat în dose micĭ are efect sigur, disolubil și durabil. Premiată la 10 esposiții universale cu medalia de aur. Se capĕtă pretutindenĭ.

Convocare.

Adunarea de tómnă a despărț. Mediaș Ibașfalău al Reun. învĕț. gr. cat. din Archid. gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, conform conclusului adunării anterióre pentru anul curent, se convócă pe diua de 9 Noemvrie n. în școla gr. cat. din Ibașfalău pe lângă următoriul

Program:

1. Participarea membrilor la serviciul divin la 8 óre a. m. 2. Deschiderea adunării la 11 óre a. m. 3. Apelul nominal 4. Verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 5. Alegerea unei comisiunĭ pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor curente și restante. 6. Cetirea unei disertațiunĭ de Gavrilă Bozoșan, învĕț în Biertan. 7. Continuarea conferinței din stupărit, de Georga Samoilă învĕț. în Brateiŭ. 8. Ținerea prelegerei practice: „Fiica bravă“ la cl II, de Ioan Sighișoreanu învĕț. în Ibașfalău. 9. Raport asupra cărților primite dela Academia Română. 10. Stabilirea locului și timpului adunărei vitóre; alegerea temelor și designarea persónelor. 11. Alegerea comisiunei verificătóre. 12. Eventuale propunerĭ. 13. Discutarea și censurarea temelor de sub punctele 6, 7 și 8 în cercul restrins al membrilor. 14. Inchiderea adunării.

Agârbiciŭ, în 12 Octomvrie 1902.

Elie Câmpean, president. *George Porime*, notar.

Programul

esposiției industriale din Sibiiu,

aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ dimpreună cu „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu“ în localitățile dela „Gesselschaftshaus“, dela 6 (19) până la 13 (26) Octomvrie 1902.

I. Esposiția însașĭ.

1) Duminecă, în 6 (19) Octomvrie, la 11 óre a. m.: Deschiderea solemnă a esposiției prin o vorbire ocasională, rostită de presidentul D. *Comșa.*

2) Esposiția stă deschisă pentra public în fie-care di de la órele 9 a. m. până la 4 d. a.

Prețul de întrare: De persónă 10 cr., bilet permament 60 cr.

3) Duminecă, în 13 (26) Octomvrie la órele 2 d. a.: Premierea și închiderea esposiției prin o vorbire rostită de presidentul V. *Tordășianu.*

II. Concert.

In 6 (19) Octomvrie la 7 óre séra în teatrul orășenesc cu binevoitorul concurs al „Reuniunii de musică din Sibiiu“, corul elevilor seminarului „Andreian“, „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu“, „Reuniunea de cântărĭ din Sĕliște“ și reuniunea meseriașilor „Andreiana“ din Sebeșul-săsesc cu urmatorul

Program:

1) H. *Kirchner*: Măiestri și plugarĭ, strofe ocasionale, de A. Bârseanu, cor mixt cu acomp. de pian.

2) C. G. *Porumbescu*: Marșul cântăreților, cor de bărbațĭ.

3) *a)* G. *Dima*: Era nóptea întunecósă; *b)* Iozădar, corurĭ bărbătescĭ.

4) *a)* G. *Dima*: Fântână cu trei isvóre; *b)* Hora Plóia, corurĭ mixte.

5) *Flechtenmacher-Popovicĭ*: Dorul înstrĕinatului, cor de bărbațĭ.

6) *a)* T. *Popovicĭ*: M'aș mărita, cor mixt: *b)* G. Dima: Mândruliță de demult, cor mixt.

7) *a)* T. Popovicĭ: Tot țĭ-am dis mândro; *b)* Scii mândro când ne iubiam, corurĭ bărbătescĭ.

8) *a)* C. G. *Porumbescu*: Inima de Român. cor mixt; *b)* I. Vidu: Rĕsunetul Ardélului, cor mixt cu solo de mezosopran.

9) *a)* T. *Popovicĭ*: Fóie verde de mohor, cor de bărbațĭ cu solĭ; *b)* Hățegana, cor de bărbaț.

10. G. *Dima*: Hora, piesă de concert pentru cor. mixt cu acompaniare de pian.

Punctele: 1 și 10 se esecută de „Reuniunea de musică din Sibiiu; 2 și 7 de reuniunea meseriașilor „Andreiana“ din Sebeșul-săsesc; 3 și 6 de „Reuniunea sodalilor din Sibiiu“; 4 și 8 de „Reuniunea de cântărĭ din Sĕliște“; 5 și 9 de corul elevilor seminarului „Andreian“.

Inceputul la órele 7 séra.

Prețurile:

Loge parterre p. 4 persóne	fl.	3.—
„ „ „ 5 „ . . .	„	3.75
„ de rang. I. pentru 4 persóne .	„	4.—
„ „ „ I. marĭ pentru 5 pers.	„	5.—
„ „ „ I. micĭ „ 3 „	„	3.—
„ pentru onor. de rang. I. . . .	„	6.—
„ „ „ de rang. II. p. 4 p.	„	2.50
„ „ „ „ „ „ „ 5 „	„	3.10
Loc în logea pentru streinĭ	„	1.—
„ în (cèrcle) în primele 4 rêndurĭ	„	—.80
„ în stal (dela 5-lea rênd în sus) .	„	—.60
„ numerisat în parterre	„	—.50
„ de stat în parquet	„	—.40
„ „ „ „ „ p. milit. și stud.		—.30
„ numerisat pe galerie	„	—.40
„ de stat pe galerie	„	—.20

Convenire socială.

în localitățile de la „Unicum“ împreunată cu vorbirĭ, cântărĭ corale și musică.

III. Representație teatrală.

Duminecă, în 13 (26) Octomvrie în teatrul orășenesc. Se vor representa prin „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu“ piesele:

a) Vlăduțul mamii, comedie în I act. cu cântece de Ioan Lupescu;

b) Ruga dela Chiseteu, comedie poporală în I act cu cântece și joc, de Iosif Vulcan.

Inceputul la 7 óre séra.

Prețurile:

Loge parterre pentru 4 persóne . .	fl.	2.50
„ „ mare pentru 5 persóne	„	3.25
„ de rangul I. pentru 4 „	„	3.50
„ „ „ „ „ 5 „	„	4.25
„ „ „ „ micĭ p. 3 „	„	2.50
„ pentru onorațiorĭ de I.-ul rang	„	5.—
„ de rang. II. pentru 4 persóne	„	2.—

Loc în loja pentru streinĭ	„	—.80
„ „ cercle (în primele 4 rêndarĭ) .	„	—.65
„ „ stal (dela al 5-lea rênd în sus)	„	—.50
„ numerisat în parterre	„	—40
Loc de stat în parquet . , . .	„	—.30
„ „ „ pentru studenţĭ şi soldaţĭ	„	—.20
Loc numerisat pe galerie	„	—.20
Loc de stat pe galerie	„	—.10

După representaţiunea teatrală urméză

Petrecere cu joc

în sala cea mare de la „Unicum“. Preţul de întrare pentru jucătorĭ: De persóne 30 cr.

Notă: Atât concertul, cât şi representaţiunea teatrală şi petrecerea cu joc se dau în favorul esposiţiei.

Sibiiu în 1 (14) Octomvrie 1902.

Pentru comitetul dirigent:

D. Comşa, preş. Reun. agr. *Vic. Tordăşianu*, preş. Reun, mes.

T. Popoviciu, secretar general.

*

Obiectele menite pentru esposiţie sunt a-se preda în „Gesellschafthaus“ (strada Schewis).

Cestiunea Evreilor în România.

Dilele acestea a apărut o broşură tipărită în România (în ce oraş nu se spune) care pórtă titlul: „Din mişcarea rasselor“. In acéstă broşură autorul se ocupă şi de Evrei. Reproducem următorul pasagiŭ:

Décă acuma când n'au dreptur̆ĭ, evreii speculéză pe ţĕran, dér décă ar pune mâna şi pe administraţie şi pe puterea politică, ce-ar fi? se intébă anonimul, şi tot el găsesce că nu se póte înlătura esploatarea ţĕranului moldovean de evrei, căcĭ tot comerciul e în mâna lor, aşa că orĭ-ce ar vinde ţĕranul, trece prin mâna evreului. Numai când s'ar monopolisa beuturile şi când s'ar înfiinţa magazii de consum la sate, conduse de administraţia comunelor — s'ar puté înlătura esploatarea.

In Moldova sunt ţinuturĭ întregĭ unde absolut toţĭ comercianţii sunt evrei, mai ales la beuturile spirtóse, şi décă la sate se vede câte un Român, e numai cu numele, căcĭ tot evreul e acela, care conduce pe sub mână comerciul.

Boerimea română cea mare s'a retras la Bucurescĭ, cea mai mĕruntă nu se amestecă printre ţĕranĭ şi nu-i ajută, lăsându-i sĕ lupte singurĭ, ba chiar se unesc cu evreii.

Luxul omóră clasa avută a Românilor, care e risipitóre, nu esistă solidaritate între Românĭ, ér Evreul profită, speculând slăbiciunea clasei de sus românescĭ.

Etă cum se esplică, că în Moldova sunt atâtea moşii pe séma evreilor. Numai Moki Fischer are vre-o 42 moşii prin ţinuturile Dorohoiului şi ale Botoşanilor.

Urmaşii vechilor boerĭ moldovenĭ petrec la Paris, lăsând moşiile pe mâna Evreilor.

Autorul anonim propune ca mĕsurĭ de apĕrare:

1) Unirea cinstită şi conscientă între Românĭ, căcĭ evreii ne sunt mult superiorĭ în ale comerciului.

2) Favorisarea emigrărilor, fără témă că vor eşi capitalurile din ţéră. Locul evreilor l'ar ocupa Românii, căcĭ Românii sunt mai sĕracĭ decât evreii.

3) Crearea unei case de credit şi ajutor a comercianţilor românĭ, căcĭ evreii fiind uniţĭ, fac o concurenţă teribilă negoţului român.

4) Sĕ se imobiliseze evreii prin locurile unde trăesc şi sĕ se interdică imigrarea.

5) Favorisarea culturei evreescĭ pentru a o distrage de la afacerĭ.

6) Sĕ se reguleze drepturile lor civile.

7) Moşiile la ţéră se nu se dea pe termen mai lung de 3 anĭ în arendă.

8) Infiinţarea magasiilor de consum.

9) Infiinţarea băncilor populare.

Respectul drepturilor Românilor trebue realisat.

ECONOMIA.

Păşunatul de tómnă al vitelor.

Păşunatul vitelor în câmp este cel mai vechiŭ şi tot-odată şi cel mai uşor mod de nutrire, deóre-ce şi numai un om singur póte sĕ nutréscă un numĕr mai mare de vite.

Plugul şi sapa au tot strîmtorat păşunatul de primăvară şi vară, aşa că numai tómna póte da o păşune mai bogată vitelor, care însĕ în deobşte nu prea ţine mult, cu deosebire când mai sunt şi ploi îndelungate. Atuncĭ mai mult se calcă, de cât se pasce.

In câmpurile comasate, nicĭ chiar tómna nu se póte da vitelor o păşune mai bună, parte pentru-că pămêntul arător se sémĕnă cu sĕmĕnăturĭ de primăvéră, parte pentru-că fênaţele cosite câte odată séu de doué-orĭ, puţină iérbă mai au pe ele. Astfel cu drept cuvênt se aude dicêndu-se cu privire la economia câmpurilor comasate, dic că „vitele iernéză şi vara“.

Deşi unii economĭ de vite, că păsunatul vitelor în câmp nu este aşa de preţios ca nutrirea acelora în grajd, totuşĭ astădĭ este pe deplin constatat, că păşunatul din câmp, décă acesta este destul de bogat în iérbă, e avantagios din mai multe puncte de vedere.

Păşunatul vitelor în câmp dă vitelor putinţa de a-se mişca în aer liber şi sănĕtos, care le întăresce, oţelesce şi le feresce de multe bóle. Păşunatul vitelor în câmp, în cele mai multe casurĭ, oferă vitelor nutreţ, în mĕsură cât ele au trebuinţă, ca sĕ se pótă sătura. Nutreţul din câmp şi-l aleg vitele în dragă voie de pe unde le place, pe când în grajd sunt silite sĕ mănânce aceea ce li-se dă.

Nutreţul din câmp nicĭ nu este aşa scump, ca cel din grajd. Vitele mânate la păşune sunt mai dedate şi cu schimbările atmosferice, apoi sunt mai vióie şi mai tarĭ, ca cele ţinute şi crescute numai în grajd. Cu deosebire pentru vacile tinere, păşunatul în câmp este de neapĕrată trebuinţă şi pentru mai buna desvoltare a trupului lor.

Un bun păşunat de vite trebue sĕ mai întrunéscă şi anumite recerinţe, fără de carĭ acela nu póte crespunde aievea scopului hotărit.

Mai întâiu păşunatul trebue sĕ fie bogat în iérbă. Acésta érăşĭ nu trebue sĕ fie numai de un fel (specie), ci de mai multe felurĭ. Pămêntul trebue sĕ conţină umezéla necesară, ca iérba mâncată de vite sĕ pótă cresce érăşĭ cât mai curênd.

Un bun păşunat de vite sĕ nu fie lipsit de apă bună şi curată, cu care sĕ se pótă adăpa vitele când le este sete. Primăvara când iérba este destul de crudă şi conţine multă, apă nu prea o beau, dér peste vară şi tómna, când aceea a îmbĕtrânit şi conţine multă materie uscată, trebue adăpate cât mai des.

Dintr'un păşunat bun de vite, sĕ nu lipséscă nicĭ anumiţĭ arborĭ mai marĭ, sub carĭ sĕ se pótă adăposti vitele pe timpul căldurilor, vênturilor şi ai tempestăţilor mai marĭ, şi de carĭ sĕ se pótă scărpina, ér de cumva vitele dorm şi peste nópte în câmp, trebue îngrijit, ca în nopţile ploióse şi recĭ, sĕ pótă fi adăpostite sub anumite şopróne închise şi acoperite.

Păşunatul vitelor în câmp are, pe lângă însuşirile cele bune, şi unele scăderĭ. Astfel se pierde partea cea mai însemnată a bălegarului fără nicĭ un folos practic, de cumva nu se pun vitele peste nópte sĕ zacă pe pămênturile mai sĕrace şi neroditóre.

Décă păşunatul e şi ceva mai departe de comună, vitele de lucru nu sunt tot-déuna la îndemâna economului, er în cas de bólă séu de primejdie, economul nu póte alerga îndată ca sĕ le dée ajutor.

Păşunatul de tómnă mai are şi alte scăderĭ deosebite, pe carĭ décă economul nu scie sĕ le încunjure, uşor póte sĕ i-se întêmple şi daună în vite. Astfel păscênd vitele iérbă cu brumă grósă pe ea, pot sĕ capete anumite rĕcelĭ séu frigurĭ, care le storc şi slăbesc vĕdênd cu ochii şi în cele din urmă pot chiar sĕ se prăpădéscă.

Vênturile şi ploile recĭ de tómnă încă au o înrîurinţă vătĕmătóre asupra sănĕtăţii unor vite, cum sunt de pildă bivoliţele cele negre, carĭ avênd pĕrul fórte rar, uşor se pot rĕci séu bolnăvi într'alt mod. De aceea pe astfel de timp e mai bine, ca sĕ se ţină şi nutréscă acasă în grajd.

Când vitele nu mai află destul nutreţ la păşune, ca sĕ se pótă deplin sătura, atuncĭ trebue ţinute şi nutrite în grajd, căcĭ apucând sĕ flămândéscă, tot câte puţin în fiecare di, slăbesc, deóre-ce în asemenea casurĭ ele trebue sĕ se nutréscă şi încăldéscă din grăsimea aceea, pe care au adunat'o peste vară în trupul lor. Acésta este pricina, că vitele pe cele mai multe locurĭ slăbesc la păşunatul de tómnă şi întră de tot pierite în iérnă. Astfel întrate, şi pe lângă cel mai bun nutreţ şi grije, nu se mai pot întrăma cum se cade, căcĭ le mai suge şi frigul şi gerul o parte din grăsimea adunată în trup. Afară de acestea pe astfel de vite slabe se mai prăsesc şi înmulţesc şi anumite insecte, carĭ le mai molestéză şi le sug şi acelea o parte din materia nutritóre adunată în trup.

Păşunatul vitelor tómna ar trebui sĕ se facă decĭ numai după-ce s'a ridicat bruma şi a început a se încăldi cât de puţin aerul. Sĕ ne ferim a scóte vitele tómna din grajdurile căldurióse în vênturile şi ploile prea recĭ, căcĭ prin aceea noi înşine le espunem bólelor de tot felul. Tot aşa sĕ ne ferim a lăsa sĕ dormă vitele în nopţile lungĭ şi frigurióse de tómnă în câmp, unde pe lângă altele pot sĕ fie vătĕmate séu chiar şi mâncate şi de unele fieră sĕlbatice.

De altcum este pe deplin constatat, că păşunatul de tómnă este fórte uscat şi cu puţină vlagă în el. De aceea şi vedem, că vitele sunt trândave, leneşe şi fără voie.

Sĕ ne silim decĭ a trece pe încetul vitele dela păşunatul de tómnă la nutrirea lor în grajd, care şi décă nu este aşa bună şi nutritóre, este mai corespundĕtóre şi mai princiósă sănĕtăţii lor, deóre-ce în grajdurĭ ele au cel puţin căldura ce le trebue.

Ioan Georgescu.

Notiţă economică

Magistratul orăşenesc din Braşov face prin acésta cunoscut, că ministeriul reg. ung. de agricultură a îndrumat tóte diregătoriile sĕ încunoscinţeze pe toţĭ producenţii şi neguţătorii de cereale, că s'a pus de nou în comerciŭ o mulţime de cereale, carĭ sunt mâncate de gărgăriţe (Calandra granaria L.).

Deóre-ce administraţiei căilor ferate i-s'a interdis a mai primi spre transportare şi a mai înmagazina ast-fel de cereale mâncate de gărgăriţe, de aceea e în interesul lor, a purta grija cuviinciósă pentru stîrpirea gărgăriţelor din magazinele lor. Acésta se póte face prin ţinerea în continuă curăţenie a magazinelor şi prin aerisirea acelora; mai departe prin lipirea şi astuparea tuturor găurilor din paceţĭ şi lemn, precum şi prin désa întórcere şi ciuruire a cerealelor etc.

Apĕrarea cerealelor contra gărgăriţelor, prin materii veninóse, este strict oprită.

La ordinul ministeriului de agricultură, staţiunea entomolică reg. ung. din Budapesta a pregătit pentru stĕrpirea raţională a gărgăriţelor o instrucţiune, care se póte procura séu de acolo, séu de la magistratul orăşenesc din Braşov.

Curăţirea pomilor bĕtrânĭ.

Acésta numai atuncĭ are folos, décă se face totodată o gunoiare raţională şi îmbelşugată, urmată mai mulţĭ anĭ după olaltă.

Prin curăţire se aduc următórele folóse: 1) Se aduce mai multă lumină şi aer printre crengĭ. 2) In lăuntrul corónei pomului se pot desvolta mai bine atât crengile pe carĭ se fac pómele, cât şi pómele înseşĭ. 3) Pómele dintre crengĭ se coloréză mai frumos, capĕtă un gust mai bun şi se pot păstra pe timp mai îndelungat, de cât acelea, carĭ cresc în umbră, 4) Crengile din lăuntru, carĭ şĭ-au perdut mlădiţele productive, se pot îmbrăca din nou cu mlădiţe. 5) Se previn prin acésta multe bóle. 6) Se face imposibilă încuibarea insectelor şi ciupercilor stricăcióse pe pom.

Acestea credem, că sunt destule avantage, pentru-ca sĕ vadă ţĕranul, că cheltuelile, ce le-ar avé cu curăţitul se întorc prin faptul, că pomul va produce fructe mai multe şi mai bune, presupunênd firesce, că în acelaşĭ timp se face şi gunoirea la timp şi în cantitate suficientă.

Ca părţĭ de prisos din coróna unui pom bĕtrân trebue înlăturate: 1) Tóte crengile uscate. 2) Crengile, carĭ împedecă pe celelalte în desvoltare, va sĕ dică acelea carĭ cresc înlăuntrul corónei. 3) Din crengile prea dese sunt a se înlătura cele mai năpăstuite, aşa că acelea carĭ rĕmân, sĕ se pótă mişca liber şi sĕ aibă aer şi lumină destulă. 4) Din crengile carĭ sĕ încrucişéză, trebue înlăturate de asemenea cele năpăstuite. 5) Crengile, carĭ se întind în corónele pomilor învecinaţĭ, trebue scurtate, aşa ca cele doué coróne sĕ se despartă unele de altele. 6) Crengile carĭ sunt prea atârnate, aşa că împedecă lumina şi aerul de la pămênt şi împedecă circulaţia pe sub pomĭ, trebue înlăturate. 7) Din crengile carĭ în cursul anului prea s'au adărmat, trebue tăiat vîrful adărmat în jos, până la locul unde se află o mlădiţă, care se ridică în sus. 8) Crengile bolnave trebue înlăturate. 9) Mlădiţele din lăuntru carĭ sunt prea lungĭ şi subţirĭ, trebuesc scurtate, ca sĕ rĕmână cât se póte de scurte şi spriginite pe crăcĭ, căcĭ astfel în timp de furtune au mai mult razim şi nu cad aşa uşor.

Cu ocasiunea curăţitului, trebue sĕ ne ferim de a înlătura crengile tarĭ şi sănĕtóse, ci se ne mărginim a înlătura numai ce e de prisos, pentru-ca sĕ nu se facă pe pom prea multe rănĭ marĭ, pentru vindecarea cărora s'ar cere sucurĭ multe carĭ s'ar detrage de la hrana crengilor rĕmase. Fie care crengă înlăturată sĕ se tae dela basă, ca sĕ nu rĕmână mucurĭ, căcĭ prin acésta se produce putrejune în crengĭ şi trunchiŭ şi se primejduesce sănĕtatea pomului. Tóte rănile produse în urma tăierii cu ferestreul, trebuesc neţedite cu un cuţit ascuţit, şi décă au un diametru de peste 3 cm. trebuesc unse cu gudron (un fel de rĕşină) de cărbunĭ de pétră (Steinkohlenteer).

Curăţirea se face mai bine tómna, în *Octomvrie*, cât timp pomul mai are frunde, pentru că atuncĭ se póte mai bine vedé unde este prea mare desime în coróna pomului. Se póte face de altmintrea şi primăvara până la sfîrşitul luĭ Martie. Pe timpul gerului şi după sfîrşitul lui Martie sĕ nu se facă de loc curăţirea. Mare greşélă fac aceia, carĭ se apucă de curăţitul pomilor érna.

Când sĕ curăţă pomii, sĕ se înlătureze şi muşchiul, scórţa uscată etc. Când pomii sunt umedĭ, lucrul se face uşor, iai o mătură şi măturĭ pur şi simplu pomii. Prin văruitul ce i-se aplică după aceea pomilor, aceştia vor căpĕta o scórţă netedă şi strălucitóre şi pomii vor fi scutiţĭ de ciupercĭ şi parazite vătĕmătóre. Atât curăţitul, cât şi văruitul sĕ se facă mai bine tómna, până a nu fi dat gerul.

APA AMARĂ „FRANCISC IOSIF“ Singurul mijloc purgativ uşor de luat. Se capĕtă pretutindenĭ.

HIGIENA.

Poveţe despre păstrarea sănětăţii.

Preîntîmpinarea bólelor.

De mai rare-orĭ se îmbolnăvesc ómeniĭ carĭ trăiesc regulat, carĭ se hrănesc cu mâncărĭ hrănitore, carĭ sunt cumpětaţĭ la mâncare şi la beutură, carĭ ţin casa şi corpul curat, carĭ se îmbracă şi se încalţă bine, carĭ se feresc a întra în casele în carĭ se află bolnavĭ de bóle lipicióse. Rare-orĭ se bolnăvesc copiiĭ micĭ, alăptaţĭ de mumele lor, décă în cele dintâiŭ 9 lunĭ după nascere, nu li-se dă altă mâncare şi altă beutură, decât ţîţă, décă nu au fost înţărcaţĭ în pripă, ci după ce au fost deprinşĭ două lunĭ cu alte mâncărĭ, cu lapte de vacă, cu ouě, cu supă, décă au fost ferițĭ de răcélă. Obicĭnuit se bolnăvesc mai adeseorĭ ómenii săracĭ şi copiiĭ de ómenĭ săracĭ, carĭ se hrănesc rěu, cu mămăligă de porumb (popuşoiŭ) stricat şi făină de porumb stricat, cu buruenĭ şi cu alte mâncărĭ fără de putere, carĭ beau mult rachiu orĭ vin, carĭ se îmbracă şi se încalţă rěu şi nu se apără contra frigului şi umeḑelii, carĭ n'au nicĭ vacĭ, nicĭ capră, pentru a hrăni copiiĭ cu lapte. Copiiĭ nou-născuţĭ, încă nedeprinşĭ cu răcórea aerului şi a apei, cu trup fraged, se bolnăvesc şi mor, décă nu sunt ferițĭ de răcélă şi de necurăţenie şi décă în loc de a fi numai alăptaţĭ, sunt hrăniţĭ cu mâncărĭ şi cu beuturĭ nepotrivite. Omul sărac, care prin hărnicie şi cumpětare învinge greutăţile şi-şĭ pregătesce un traiŭ mai bun pentru sine-şĭ, pentru soţie şi copii, îi apără printr'acésta şi contra îmbolnăvirii şi morţii timpurie.

Multe bóle proviu din răcélă, din aer prea rece, care suflă d'asupra corpului înfierbântat séu rěu îmbrăcat, din plóia rece care móie şi răsbesce vestmintele şi încălţămintele nóstre; altele din mâncarea neregulată, lacomie, din multă beutură, din apă de beut murdară, din mâncărĭ şi beuturĭ stricate şi chiar otrăvite; ér altele din necurăţenia corpului, a vestmintelor, a locuinţei, din aer stricat, din băltacurĭ, mocirle, şanţurĭ murdare şi alte ape stătătóre aflate în jurul locuinţei; apoi sunt bóle molipsitóre (lipiciós), pe carĭ le ia un om de la altul séu de la vite.

Contra bólelor provenite din răcélă ne apěrăm prin paza contra frigului şi umeḑelii. Copiiĭ sunt, mai ales curênd după nascere, forte simţitorĭ la frig şi răcesc lesne, décă nu-i învělim bine, décă-i spălăm cu apă rece, décă apa în care-i botezăm este prea rece, décă nu-i premenim îndată după ce s'au udat. Bólele provenite din mâncărĭ şi din beuturĭ le preîntîmpinăm mâncând şi bénd regulat şi cu měsură, ferindu-ne de mâncărĭ stricate şi de beuturĭ mai îmbětătore. Copiilor nou-născuţĭ şi celor în věrstă până la 9 lunĭ împlinite, sě nu li-se dea altă hrană şi altă beutură decât laptele din sînul mamei, şi décă o femee n'are lapte de ajuns, atuncĭ sě se dea copilului pe lângă laptele ei şi lapte de vacă fiert. Copilul sě nu se înţarce pripit, ci cu încetul, şi dupa înţărcare sě i-se dea şi în timpul de post ca şi în timpul de dulce (de frupt) lapte de vacă, orĭ de capră fiert, singura hrană potrivită pentru copiiĭ până la 3 anĭ, pe lângă ouě, supă şi alte mâncărĭ uşóre. Bólele provenite din necurăţenie le prevenim, décă îngrijim ca corpul, vestmintele, locuinţa, curtea, satul sě fie curate, bine întreţinute, décă mai ales copiiĭ îi ţinem curaţĭ, ii spălăm adesea-orĭ peste tot corpul cu săpun.

Pentru-ca sě nu ne bolnăvim de bólele molipsitóre (lipiciose), trebue sě ne ferim a nu întra în casele în carĭ se află asemenea bolnavĭ, a nu primi în casa nóstră ómenĭ, carĭ vin de-a dreptul de la asemenea bolnavĭ, sě nu umblăm fără nevoie şi fără o pază óre-care cu vestmintele şi aşternuturile ómenilor, carĭ au zăcut de bóle molipsitóre, nicĭ cu asemenea morţĭ; sě nu primim asemenea morţĭ în biserică, ci sě facem, ca ei sě fie duşĭ d'a dreptul la cimitir (la ţintirim); sě nu atingem fără nevoie vitele bolnave de bóle molipsitórenicĭ, pieile, carnea, băligarele şi alte lucrurĭ provenite de la asemenea vite. Décă am fost siliţĭ a umbla cu dobitóce bolnave de molimă, cu piei orĭ cu alte lucrurĭ molipsite, atuncĭ sě ne curăţim, sě ne spălăm, sě schimbăm vestmintele şi încălţămintele devenite molipsitóre, ci sě le curăţim afară din casă, sě le aerăm, sě le întindem la sóre mai multă vreme.

Bolnavii carĭ sufer de bóle molipsitóre, trebue sě se caute, după putinţă, sě stee osebit de alţĭ ómenĭ, şi de aceea este mai bine sě-i aşeḑăm în spital, unde vor fi bine îngrijiţĭ, şi déca bóla lor nu este prea înaintată, vor fi vindecaţĭ mai sigur decât acasă. Décă bolnavul nu voesce séu nu póte întra în spital, şi décă avem mai multe odăi, atuncĭ sě-l aşeḑăm într'o odaie osebită de ceilalţĭ locuitorĭ ai casei: în orĭ ce cas însě sě aerăm atuncĭ casa de mai multe-orĭ pe ḑi, chiar în timpul iernii, prin deschiderea ferestrilor şi uşilor, sě scótem curênd din odaie rufele murdare ale bolnavului, pentru a le spăla îndată, şi tóte necurăţeniile a-le vărsa departe de casă şi de puţ, în hasnaua plimbătórei, séu în grópa de băligar.

Décă într'o casă cine-va suferă de o bólă molipsitóre mai ales de angină difterică (gâlcĭ rele), de guşter (de coracă), de vărsat, de pojar (de coriŭ, de iler), de scarlatină, de tuse măgăréscă, atuncĭ sě nu mérgă la şcólă nicĭ un copil din acea casă, mai curênd decât după trecere de două săptămânĭ după însănětoşarea bolnavului. Sě nu lăsăm pe copiiĭ sănětoşĭ sě se jóce cu cei bolnavĭ de tuse măgărésca şi de alte bóle lipiciose, pană ce nu vor fi vindecaţĭ. Chiar ómenii sănětoşĭ dintr'o casă molipsită, pot aduce bólă în altă casă, în care nu se află încă nimenĭ bolnav. Décă se bolnăvesce într'o casă un copil de anghină difterică, de vărsat, de pojar, de scarlatină séu de tuse măgărésca, trebue sě dăm îndată de scire primarului, pentru-ca sě cheme ingrabă pe medicul de plasă, înainte de a se încinge molima peste tot satul; sě nu facem încercărĭ zadarnice cu descântece şi cu căutare prin babe, cu carĭ se pierde numai timpul.

Sě nu bem mai mulţĭ dintr'aceeaşĭ olă, cană, pahar séu alt vas, până ce mai 'nainte n'am clătit bine vasul cu apă curată şi l'am şters; sě nu ne ştergem cu ştergarele (prosópele) altuia, sě nu ne pieptănăm cu un pieptene străin, sě nu durmim în pat străin neprimenit, sě nu ne îmbrăcăm cu vestminte străine.

Când se bolnăvesce o vită de o bólă molipsitóre, séu când se bolnăvesc mai multe vite de-odată, trebue sě dăm de scire primarului, pentru-ca acesta sě cheme pe veterinarul judeţului, şi sě ţinem vita bolnavă la un loc osebit de celelalte vite.

Dr. I. Felix.

POVEŢE.

Zéma de orez ca leac. Se ia un litru de apă şi se ferbe 3—4 óre cu orez bun, o lingură încărcată. Zéma se strecóră şi se amestecă cu zahăr şi must de lămâe în cătăţimea dorită. Beutura astfel dobândită e nutritóre şi are preţiósă însuşire de a tămădui în pripă stomacul stricat de bucate

Din fisiografie.*)

Aerul face sě ardă focul. Când cine-va vrea ca lemnele orĭ cărbunii sě ardă bine, trebue sě sufle în foc adecă sě sufle aer.

O sobă (cuptoriŭ) produce cu atât mai multă căldură cu cât trage mai bine. Dér, când ḑicem că o sobă trage bine, prin acésta trebue sě înţelegem că aerul vine în abundenţă pe gura sobei. Venind mult aer, vine negreşit, şi mult oxigen care se combină cu materia lemnului séu a cărbunilor şi se produce astfel multă căldură. Décă nu vine aer în sobă, focul nu arde, ci se stinge.

Arderea lemnelor adecă focul este un esemplu de combinaţie chimică care produce nu numai căldură dér chiar şi lumină. Asemenea, flacăra unei lumînărĭ, a unei lămpĭ. etc.

Lemnele uscate ard bine căcĭ în porii lor se află mult aer care face sě ardă bine focul.

Lemnele verḑĭ nu ard bine căcĭ, în loc sě aibă mult aer, au multă umeḑélă.

Prin esperienţe de tóte ḑilele scim, că spre a stinge o lumînare, trebue sě suflăm în acea lumînare. De ce óre când suflăm în foc se aprinde mai bine focul ér când suflăm în lumînare, orĭ în lampă se stinge flacăra lumînării séu lămpii? Étă rěspunsul: când suflăm în lumînarea orĭ în lampa aprinsă, cantitatea de aer ce o suflăm este aşa de mare încât răcesce flacăra care, din acéstă causă, se stinge îndată.

Orĭ-ce flacără se ridică în sus pentru-că este formată din gaze carĭ ard şi carĭ sunt mai uşóre decât aerul.

Lămpile cu petrol ard bine adecă dau o flacără luminósă, décă flacăra este inconjurata de o sticlă petru-că aerul cald din sticla din lampă se ridică în sus ér în locul acelui aer vine pe dedesubt altul rece şi curat adecă bogat în oxigen. Lampa arde cu atât mai bine cu cât este şi sticla mai lunga căcĭ în casul acesta se face un curent mai puternic de aer.

Coşurile (hornele) sunt pentru vetre şi sobe ceea-ce sunt sticlele pentru lămpĭ.

Când arde focul, fumul se duce pe coş în sus pentru-că pe de o parte este mai uşor ca aerul ér pe da alta pentru-că se formézä curenţĭ de aer carĭ, ridicându-se pe coş în sus, duc cu sine-şĭ fumul.

Unele persóne au obiceiul se pună capacul la sobă când încă mai sunt cărbunĭ aprinşĭ. Acésta este cea mai mare greşală de ore-ce cărbunii din sobă produc nisce gaze (acid carbonic şi oxid de cărbune) carĭ sunt adevěrate otrăvurĭ. Multe persóne carĭ au făcut o astfel de greşélă, au murit.

Omul şi animalele au trebuinţă de aer şi anume de oxigenul din aer. Orĭ-ce fiinţă vieţuitóre móre décă nu are aer. După cum unei lumînărĭ, spre a arde ii trebue aer, tot astfel îi trebue şi unei fiinţe vii spre a trăi. Asemenea, după cum o lumînare pusă într'un balon de sticlă arde pentru un moment şi apoi se stinge tot astfel şi un animal pus în asemenea condiţiunĭ, trăesce cât-va timp, apoi i-se slăbesc puterile şi în fine móre. Intr'adevěr, sě punem sub un clopot de sticlă o lumînare aprinsă ér sub altul o pasěre. Lumînarea ardênd şi pasărea respirând, consumă cea mai mare parte din oxigenul aerului din clopotele de sticlă. In locul aerului de mai înainte se produce un amestec de gaze şi anume: azot, un gaz forte vătěmător respiraţiei numit acid carbonic, vaporĭ de apă şi mai rěmâne o forte mică cantitate de oxigen care nu mai este în stare sě întreţină nicĭ flacăra, nicĭ viéţa pasěrii. Din causa acestor gaze, lumînarea se stinge ér pasěrea móre.

*) Din Manualul lui S. Niculescu—Brăiliţénu

De altmintrelea, pentru-ca sě ne convingem repede cum că avem trebuinţă de aer, n'avem decât sě tinem închise cu mâna nările nasului si gura. Imediat simţim o greutate în piept, nu mai putem înghiţi şi căpětăm convingerea că, décă am mai sta astfel, am muri.

Putem răbda ḑile întregĭ de fóme dér de aer nicĭ un moment. Acésta ne dovedesce că avem trebuinţă mai întâiu de aer, apoi de apă şi în urmă de mâncare.

Oxigenul din aer, ajuns în corp, transformă sângele negru în sânge roşu care numai în acéstă stare póte hrăni corpul. Prin urmare: *aerul hrănesce corpul.*

Aerul este cea dintâiŭ hrană a omului şi a animalelor căcĭ omul şi animalele îndată ce se nasc respiră aer cu care se hrănesc.

Prin esperienţele ce le-am făcut noi asupra aerului nu numai că am arătat composiţia sa, dér încă şi care anume corp din aer este trebuincios unei flacărĭ óre-care precum şi omului şi animalelor.

Din cele spuse înţelegem că în casele nóstre, în sălile de teatru, în cafenele etc. unde se adună mulţĭ ómenĭ şi ard multe lumînărĭ, trebue ca aerul sě fie forte des reînoit. De aceea sě se deschidă des uşile şi ferestrile séu sě se întrebuinţeze nisce ventilatóre sistematice pentru-ca sě între aerul curat din afară.

Multe persóne au leşinat, ba unele chiar au murit în biserică în timpul sěrbătorilor de Pascĭ cand se aprind o mulţime de lumînărĭ.

Sě ţineţĭ minte, dragii mei că, pentru-ca sě puteţĭ trăi, aveţĭ trebuinţă nu numai de mâncare hrănitóre, de apă bună de lumină solară, dér încă şi de mult aer curat, sănětos. De aceea în órele libere, orĭ în vacanţă plimbaţi-vě prin livedile înverḑite, prin pădurile înfrunḑite, prin munţii acoperiţĭ cu bradĭ, orĭ prin câmpiile smălţate cu florĭ căcĭ acolo se află aer încărcat cu ozon!!

MULTE ŞI DE TOTE.

Sěcuiul cu traista.

Ni-se trimite la redacţie o filă din „Vasárnapi Ujság" de prin anii patru-decĭ ai secolului trecut, în care sub titlul de mai sus se descrie o istorie, care se ḑice, că s'ar fi întêmplat aievea aicĭ în Braşov. Lăsând rěspunderea în socotéla redactorilor de atuncĭ ai foiei ungurescĭ, noi dăm în traducere interesanta istorie:

Lucrul s'a întêmplat înainte de asta cu vr'o patru-ḑecĭ de anĭ (adecă pe la 1860) ḑice „Vasárnapi Ujság".

Un Sěcuiu din Martonoş venise la têrg în Braşov şi fiind forte cald, se aşedă între órele 1—2 după amĭaḑĭ la umbra unei case, care era proprietatea unui Sas bogat. Sěcuiul îşĭ scóse din traistă o bucată de pâne şi începù sě o mănânce aşa gólă. Pe feréstra deschisă eşia un miros plăcut de mâncărĭ bune, ce se gătiau în bucătăria Sasului.

„Ḑěu lui Dumneḑeu — ḑise Sěcuiul — mirosul ăsta face un „mariaş", aşa de bine îmĭ priesce pânea gólă cu el.

Sasul aude din feréstră vorba Sěcuiului şi eşind inaintea casei, cere de la Sěcuiŭ sě-i plătéscă „mariaşul" (un husoş, sfanţ). Sěcuiul a creḑut întâiŭ, că-i glumă şi a rîs bine de vorba Sasului, dér Sasul nu glumea de loc şi fiind-că Sěcuiul nu avea, orĭ nu vrea sě plătéscă, i-a luat traista zălog

Sěcuiul s'a dus sě se plângă la căpitanul oraşului, înzadar. A recurat la magistrat: de géba.

NOUTĂŢĬ de TÓMNĂ şi IARNĂ.

(6-4,3—4).

Principiul firmei nóstre este de a vinde numai fabricate „First Class". Firma nóstră este unica în ţéră, care are relaţii directe cu fabricanţiĭ cei mai renumiţĭ din Lyon şi Paris. Mostrele şi colecţiile debitate de aceştia se pot procura esclusiv numai dela noi

Preţul ieftin însă fix

al fie-cărui articol este însemnat cu cifre, şi este esclusiv a plăti preţul mai marĭ.

Mostre în provincie la cerere se trimit franco.

Szénásy, Hoffmann & C-ie.

Magazin de mătăsărie

Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.

S'a pus Săcuiul pe gânduri și mergând acasă și-a luat merinde și s'a dus pe jos la Viena, să se jăluéscă împăratului.

Impăratul Francisc I l'a primit în audiență și a dat ordin către guvernatorul Ardealului, care la rêndul său a trimis o anchetă compusă din 3 comisari sub presedința secretarului Thury, ca să cerceteze lucrul.

Acești domni însă, pe lângă o diurnă grasă, au tot sucit și învêrtit jalba Săcuiului, până ce acesta vêdênd că nu i-se face dreptate, s'a apucat și s'a dus a doua óră la împăratul.

Impăratul a poruncit atuncí aspru, ca în timp de 3 săptămânî să i-se facă Săcuiului dreptate.

Atuncí s'a și adus sentința, în urma căreia Săcuiul și-a căpătat traista înapoi și pentru cheltuielí și drumurile, ce le-a făcut la Viena o despăgubire de 2000 florini.

Secretarului Thury și celor trei comisari, carí au fost coudamnațí să plătéscă cheltuelile, li-s'a reținut din léfa, cât au trăit, a treia parte.

*

Morminte de miere.

In orașul Pelmessos, din Pizidia s'a găsit acum de curênd o pétră funerară din epoca ante-creștină, cu inscripția următóre: „Aicí dórmne somnul de vecí un bărbat căruia musele i-au dat darul de vorbit, Boethos. El zace în miere dulce".

Inscripția acésta trebue a se pricepe ad literam. Boethos a fost îngropat în miere cum se îngropau în vechime ómenii marí, între altii și Alexandru cel Mare.

In miere se îngropau cadavrele vechilor Babiloneni, Sciți și Perșí. Numai fruntașii aveau parte d'o astfel de înmormêntare preservativă.

Glaukos, un fiu al regelui Minos din Creta, fugind după un șórece a cădut întro putină cu miere și s'a înecat. Acésta a fost o înmormêntare anticipată. Tocmai pentru acest motiv un fermecător l'a înviat, dér după mórte a fost depus din nou în miere.

*

Drací de mare.

Din când în când marinarii séu pescarii semnaléză presența în apele mărilor și mai ales ale Mediteranei a unor pescí enormí, adevărațí monștri, carí se numesc de către toți „Drací de mare". Acum câteva săptămânî, pe cósta Algeriei, s'a prins un adevărat Drac de mare după închipuirea religiósă a creștinilor: Peștele acesta, care mĕsóră 5 metri 20 cm. înălțime și 4 metri și 25 cm. lungime, are două córne în frunte, lungí de 50 centimetri și o gură îngrozitóre, a cărei buză de sus are 75 centimetri, cu o grosime pe 50 centimetri. Peste tot cântăresce 900 kilograme. O mulțime de parazițí îi acoper spatele.

La vederea lui, ómenii, mai ales femeile, carí cred că în adevĕr este dracul, recitau rugăciuní și-și făceau cruce.

Dracií aceștia îndrăsnesc de multe orí să vie în grămadă și să atace o corabie. Pericolul nu e mare, gróza însă e așa de mare, încât mulțí călĕtorí leșină.

Sosiți în Brașov.

Pe diua de 17 Octomvrie 1902.

Europa: Gross, C. Sereda; Reinfeld, Löwy, Chromicsek. Pesta; Baron Rosenzweig, Piski: Meyer, Praga; Drăghianu, Bucuresci. Meerkatz, Viena; Balázsi, Clușiu.

Grand: Schmidt, Brașov; Krisch, Timișóra.

Anunțuri de căsĕtorie.

1) Gheorghe Vileciu, gr. or. calfă de zidar cu Maria Florea, gr. or. Brașov. 2) Vig Mihaly, rom. cat. calfă de zidar, cu Nverges Maria Anna, rom cat. Brașov 3) Ioan Roman gr. cat. calfă de pantofar cu Bádi Iuliana, ev. ref Brașov. 4) Franz Iosef Lang, ev. c. a. calfă de croitor, cu Elise vĕd. Ernst Rauschenbach, n. Pazdera, ev. c. a. Brașov. 5) Nicolae Șelariu, gr. or. lucrător, cu Maria Bisdedeanu gr. or. Brașov. 6) Iulius Alfred Wondraschek, rom. cat. condĕtor la fabrica de unt, Brașov, cu Iuliana Reinhardt, ev. c. a. Sibiiu. 7) Biedermann Benjamin isr. comerciat Brașov cu Grünfeld Rosa isr. Sătmariu. 8) Iulian Alexandru Vasilichi gr. cat. comptabil, cu Maria *Puiu*, gr or. Brașov 9) Andreas Iakobi ev. c. a. sergent-major c. și r. la regi 50 de infant. Brașov, cu Rebekka Kiun, ev. c. a. Nagy-Szollöh.

Calendarul sĕptĕmânei.

OCT. (1902) are 30 dile. BRUMAREL.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	6 † S. apost. Toma	19 Ferdinand
Luni.	7 Ss Sergiu și Vac	20 Vendelin
Marți	8 Cuv. Pelagia	21 Alice și Ursula
Merc.	9 † S. apost. Iacob	22 Cordula
Joi	10 S. Eulampiu	23 Severin
Viner	11 † S. ap. Filip	24 Arch. Rafael
Sâm.	12 S. m. Prob. Tarah	25 Crisant și Dar

Têrgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 15 Oct. n. de 47.581 capete, la 15 Octomvrie au intrat 971 capete și au eșit 824 capete, rĕmânênd la 16 Octomvre n. uu numĕr de 47,729 capete.

Se notéză marfa ungurésca: veche grea dela 112—114 fil. tînĕră grea dela 120—112 fil., de mijloc dela 118—120 fil. ușóră dela 118—120 fil. — Sêrbéscă: grea 115—116 fil., de mijloc 112—115 fil., ușóră 112—114 fil. kilogramul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Domnii abonenți, carí cu 1 Octomvrie v. nu și-au reînoit încă abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Cu numĕrul de față se sistéză espedarea fóiei celor ce nu și-au re'noit abonamentul.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei"

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi

Strada négră nr. 55

au sosit un transport de mărfuri nouă de Stofe de lână,

și anume:

Engleeesci, Zibeline, Kamgarn, Postavuri pentru dame. Cheviot, Homespun în lățime de 120—140 cmtr. (710).6—4

Pentru BLUSE:

Flanele, Catifele și Barhent.

BATISTE pentru BLUSE.

Cu prețurí fórte ieftine.

Stofe ptru doliu, în asortiment mare. Mătăsării negre, ptru rochii și bluse. Mătăsării colorate, pentru bluse, în **asortiment mare.**

Se invită cu tótă onórea P. t. publico a veni se vadă depositul de stofe (fără a fi silit se cumpere).

De o visitare numerósă rugêndune, suntem Cu tótă stima

RESCHNER & SCHWARZ.

Prețuri de tot ieftine.

De arêndat

cu preț fabulos de ieftin,

o grădină acomodată pentru stupărit, avênd o întindere de 2 hectare, situată în imediată apropriere de Bârsă, putênd fi udată la cas de secetă cu mare înlesnire, prin conducte de apă. și închisă sistematic de jur în prejur.

Productele se pot desface cu mare ușurință la têrgurile de sĕptĕmână din comunele Bran și Zĕrnești.

Amatorií se pot adresa pentru ori-ce referința la proprietarul

Ilisie I. Aldica,

în comuna Tohanul-vechiu (O-Tohan) **Strada Morii nr. 469.** 8—4 (696)

Cancelaria de construcțiuní

a **Domnilor**

GEBRÜDER FINK

se află în Strada Vămi nr. 30.

1—5.(718)

Epilepsi.

Cine sufere de epilepsie, cârcei, de nerví sĕ céră brosura în privința acésta, se trimite **gratis și franco** dela **Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.**

DEPOSIT de articole igienice. ! DEPOSIT de mărfuri de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețuri curente în coverte închise franco și gratis.

Trimiterea în provincie cu Rambursă. Discreț. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Se caută un tînĕr

român din familiă bună, care ar dori sĕ între ca **practicant** pe $3^1/_2$ aní fără salar, numai **cost** și **cuartir** la o prăvălie de coloniale și ferărie.

A-se adresa la Domnul

Ios. Onițiu

în Sas-Sebeș.

(717,1—3.)

KWIZDA

Fluid restituțional

k. u. k. priv. apă de spălat cai.

Prețul o sticlă cor. 2.80 baní

se întrebuințéză în grajdurile curții, precum și la miliție și la civilí de 40 de aní pentru întărire după strapațií marí, precum și la scrintire, încordarea nervilor etc. Il face pe cal capabil de umblat, extra-ordinar la trenaj.

— Veritabil numai cu marca de sus. —

Se capĕtă în tóte farmacille și drog. din Austr.-ung.

Deposit principal la

FRANZ JOH. KWIZDA

k. u. k Oestr. k. Rumän. u. fürstl Bulg. Hoflieferant. Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

Telefon Nr. 80.

RESTAURANTUL

în Casa de tir (Schützenhaus)

este deschis și iérna.

Am onórea a aduce la cunoscința On. public, că am arangiat pentru sesonul de iérnă Restaurantul din casa de tir astfel, de a puté satisface tóte dorințele On. public.

Tot-odată rog On. public, ca cu ocasia de festivitățí sĕ se servéscă de localitățile, ce sunt bine arangiate.

Pentru nunți, soarele, banchetuṙi iau asupră-mí arangiarea, care voiu esecuta-o cu acuratețĕ și cu

Prețurí moderate.

Sala de tir stă la disposiție pentru petrecerí particulare.

Abonamente la fleicí se primesc.

Pentru Domnií, carí doresc a-se esercita la **tragere la țintă** stau la disposiție **puscí și serviciu.**

Apelez la sprijinul On. public

cu tótă stima

Friedrich Schmidt.

Drumurile iluminate.

Se primesc abonamente pentru prânz în local și afară.

BERE de Steinbruch, **VIN bun** pentru borviz (mișmaș) și **vinurí de Desert.**

AVIS PREALABIL.

Subscrisul are onóre a face cunoscut Onor. public, că **cu începerea dela 1 Octomvrie st. v. a. c. voiu deschide un**

Magazin de coloniale.

Specialitate: „articole de Orient", en gros și detail, sub firma

GEORGE G. RENȚIA

„LA MAGAZINUL de CONSUM"

în Strada Orfanilor nr. 3, (în fundul curții).

Asortiment nou și bogat. Calitatea mărfurilor ireproșabilă, cu prețurile mai convenabile ca ori și unde, mă face se sper, că nimeni nu va perde ocasiunea de a visita magazinul meu spre a se convinge.

Rugându-l tot odată pe on. public a-mí da binevoitorul său concurs.

Cu tótă stima

George G. Renția,

Strada Orfanilor nr. 3.

3—6

Pe teritorul înaintea fostei pórtă a Vămei.

MARELE CIRC AMERICAN HENRY

Turneu ca fulgerul prin Austro-Ungaria, România și Orient.

150 Persóne 150 **Elefanți** 100 Cai 100

30 Dame, Corps de Ballet 30, etc.

Musica proprie a Circului. Lumină electrică.

Astădî Dumînecă în 20 Octomvrie 1902,

2 Marî Representațiunî 2.

După prânḑ la órele 4 1/2

Representația de după prânḑ constă din 16 numere de cele mai bune din programă, si se esecută la lumină electrică, așa de esact ca și séra.

La representanța de după prânḑ are dreptul fie-care visitator a aduce cu sine un copil fără a plăti.

Elefantul uriaș Blondin și toți artiștii angajați la Representația **de séra la 8 óre.** **Prețurile locurilor complete.**

Mare representație festivă

Pentru a doua óră Exilare lui

Mazeppa în pustiile Ukraniei,

Pantomină mare istorică executată de întreg personalul cu 50 cai.

Detailurî în afișele de aḑi.

Vînḑarea anteriore a biletelor la **Cassa** circului.

DIRECȚIUNEA.

La stéua mare d'aur.

Prăvălie nouă, Librărie, Papetărie, Requisite de scris și desemn. Telefon.

Str. porții nr. 21. (lipit de prăvălia d-lui H. Zintz.) Str. porții nr. 21.

Am onórea a aduce la cunoscința On. public din loc și împrejurime, că **am deschis pe piața acésta** și anume în **Strada porții Nr. 21** (in fosta prăvălie de tricotaj alui Georg Foith)

Magazin cu Librărie și Papetărie

unde se póte căpěta afară de **produsele mele renumite de legătorie de cărți** și **catastifurî, mărfurî de galanterie** din resortul legătoriei de cărți, **Passepartoutes, tóte articolele, ce obvin în comerciul de hârtie** și **rechisițiî de scris,** cu carî sunt bogat asortat.

În călětoria mea pentru aprovisionare în Budapesta și Viena am ales numai ce au fost mai **nou,** mai **frumos** și mai **bun.** Tot ce se póte dori în specialitatea de

Confecțiunî de hârtie,

requisite de școlă-, scris-, și desemn se póte căpěta dela **prețul cel mai ieftin** până la cele mai fine și mai scumpe calități.

Comande pentru **note** și **cărțî** se efectuéză imediat.

Legarea cărților se esecută în atelierul meu recunoscut **solid și frumos.**

Pentru cadourî practice de têrgul ce vine recomand **casete cu hârtie** de scris minunat de frumóse și ieftine, adjustate fórte modern. La dorință se póte imediat grava în **aur** numele și datumul.

Mare asortiment de **cărțî poștale** cu poesiî și fotografiî. **Albume** cu prețurî fórte ieftine

Apelez la o cercetare numerósă semnez

cu tótă stima

Vilhelm Haydecker.

Mare asortiment de cărțî poștale diferite felurî.

Devisa: Dever mare, câștig puțin.

Comande din provincie se esecută cu tótă acuratéța.

Croială artistică.

P. PAVEL, CROITOR WIENES civil și militar.

Am onórea a aduce la cunoscința On. public, că atelierul meu de

Croitorie de uniforme și haine civile,

ce-'l avém sub Bucium Nr. 15 **l'am mutat** dela 30 Septemvrie 1902 în **Strada Michael-Weiss Nr. 26.**

Atrag atenția p. t. Domnî, carî servesc anul de voluntar, că la mine se pot căpěta cu **124** coróne următórele obiecte de uniformă:

1 manta, 1 tunică, 1 pantalon, 1 blusă, 1 baionetă elegantă cu curea după plac, 1 părechiă mănușî, 1 cravată.

Tóte aceste haine se confecționéză din **stofe fine** după měsură și regulament. Tot-déuna sunt provědut cu stofe englezescî.

Rugând pe On. public de binevoitorul seu concurs, subsemnez

cu tótă stima

(3—12.) **P. PAVEL.**

Tot aicî se primesc 2 ucenicî pentru croitorie cu condițiunile recerute: pe 3 anî și 100 fl., pe 4 anî nimic.

In urma unei cărțî poștale, merg în persónă a lua měsură

Schimbare de local.

Am onóre a aduce la cunoscința On. public, că **mi-am permutat** Atelierul de lăcătușerie **din strada Valea lată** în Strada Castelului de sus nr. 28, casele proprii.

EUGENIŬ PRECUPŬ

lăcătușerie artistică și de construcție.

Instalațiunî: de gaz aerian, CONDUCTE de apă în odăi de scaldă. Closete cu apă, Canalisațiunî pentru Closete, pentru apa de curte, pivnițî și stradă, cu garanție.

Preliminare de spese și informațiunî gratis.

Stă la disposiție în permanență **depoul** cu tot felul de **mașinî** de gătit bucate (Sparherde séu sobe) pentru bucătării particulare și Restaurante, dela **10** corone până la **400** corone bucata. — Comande după plac.

Asemenea tot feliul de **Reparaturî** prompt și ieftin.

Decî rog pe On. public pentru sprijinirea și încrederea de până acum.

Cu tótă stima

EUGENIŬ PRECUPŬ,
măestru lăcătuș.
Strada Castelului de sus nr. 28.

3—6

AVIS!

Subscrisul aduce la cunoscința On. public, că a înființat **un stabiliment** de

Văpsitorie și spălătorie chemică

în Brașovul-vechiŭ, Strada lungă Nr. 134.

Orî și ce Garderobă (vestminte) de bărbați și dame din mătase, catifea, lânurî, uniforme militare, stofe de mobilă, panglici, dantele, perdele, umbrele etc. se curăță în 12 óre așa de perfect, că devin ca nouă.

Specialități: din **stofe de Kamgarn curată** cu desĕvîrșire glanțul, ce se ivesce.

Văpsitorie de blănurî, pene de Struț și mănușî glacé de pele.

La cas de necesitate, mě rog a face incercare cu stabilimentul meu.

Comande d'afară se esecută prompt și ieftin

Josef Schmitz,
văpsitorie și spălătorie chemică
Brașovul-vechiŭ, str. lungă nr. 134.

(665)0—10.

Haveloc și mantale de plóie Gumi.

Deposit de stofe cu pér lung ardelene.

Paltóne blănite de postav și piele.

Ne luăm voe a atrage atenția On. public din oraș și dela țéră, că noi afară **de haine gata pentru bărbați** și **copiî** ținem un

deposit mare de postavurî din țéră și streinătate.

Luăm comande pentru haine bărbătescî și de copiî după měsură, și garantăm pentru croiala modernă și potrivită, care se esecută după cele mai nouă fasóne.

Cu tótă stima

Depner, Roth, Westemean,
în edificiul „Spar Cassa" Strada Vămii 3—5.

697,8—10.

Mostre de postavurî la cerere franco.